

Europska
komisija

[LJETO 2014 ▶ BR. 49]

panorama

inforegio

▶ Uspostava partnerstava

Praktična provedba
kohezijske politike

- ▶ Reforma Fonda solidarnosti EU-a
- ▶ Svjetski forum urbanizma
- ▶ Potpora ESI fondova obalnim zajednicama
- ▶ Obilježavanje 20. obljetnice Odbora regija

Regionalna
i urbana
politika

► **UVODNI ČLANAK** 3
Povjerenik Johannes Hahn

► **INTERVJU**
DANSKA PRIMJENJUJE PARTNERSTVO
U PRAKSI 4-7
Intervju s Prebenom Gregersenom i Marie Guldborg

► **URBANA JEDNAKOST, KLJUČNI**
POKRETAČ SVJETSKOG RAZVOJA:
SVJETSKI FORUM URBANIZMA 8-12

► **PODRŠKA OBALNIM ZAJEDNICAMA**
U SVIM EUROPSKIM REGIJAMA 13-15

► **KARTE** 16-17
Mjerenje regionalnog poduzetništva

► **PROŠIRENJE EU-A: 10 GODINA RASTA** 18-19

► **DAN EUROPE 2014. ŠIROM EU-A** 20-23

► **REGIOSTARS 2014** 24-25

► **20 GODINA ODBORA REGIJA** 26-29

► **VAŠIM RIJEČIMA** 30-33
Pogledi dionika na kohezijsku
politiku 2014. – 2020.

► **POBOLJŠANJE DOBROG UPRAVLJANJA** 34-35

► **PROJEKTI** 36-39
Primjeri projekata iz Mađarske, Slovenije
i Europske teritorijalne suradnje

► **NOVOSTI UKRATKO** 40-42

► **REFORMA FONDA SOLIDARNOSTI EU-A** 43-47
Pospješivanje pomoći u slučaju katastrofa

► **DNEVNI RED** 48

►4

►8

►20

►24

►43

Fotografije (stranice):

Naslovnica: Nyhavn (Nova luka) u Kopenhagenu (Danska)
© Igor Plotnikov/Shutterstock
Stranice 3, 8, 10, 12, 19, 24 – 25, 26 – 27, 28, 35: © Europska komisija
Stranica 12: © Damien Decallatay
Stranice 4 – 7: © Danska poslovna agencija, © Agencija za
poljoprivredu i ribarstvo
Stranice 13, 14, 15: Côte d'Opale © Jonas Zetterberg,
Švedska © Annette Westberg, Škotska © Erik Lindebo
Stranica 19: Cipar © Ured Europskog parlamenta na Cipru/
Predstavništvo Europske komisije na Cipru, Mađarska
© Eurodesk Mađarska/ Ildiko Fulop, Češka © Europska komisija
Stranice 20 – 23: Francuska © Mois de l'Europe en Auvergne/Julien
Mignot, Austrija © Stadt Wien, Nizozemska © Regija Brabant/UNAS
projekt, Mađarska © Ured predsjednika vlade/www.futofoto.hu,
Litva © Ministarstvo prometa i komunikacija Republike Litve,
Poljska © Ured guvernera Warminsko-mazurskog vojvodstva,
Italija © Regija Campania, Hrvatska © Ministarstvo regionalnog razvoja
i fondova Europske unije Republike Hrvatske,
Češka © Vlada Češke Republike
Stranice 30 – 33: © Suradničke organizacije
Stranice 7, 34: © Shutterstock
Stranice 36, 37, 38, 39: © SPACE-SI, © PRISMA solutions,
© Nacionalni institut za geofiziku i vulkanologiju, Italija, © Stratis
Stranice 43 – 47: Austrija © Fotografija austrijskih oružanih snaga/
KERMER, Srbija © Nema74/Shutterstock, © NesaCera/Shutterstock,
Italija © iStockphoto, Njemačka © Ulrich Willmunder/Shutterstock

Izdanje časopisa otisnuto je na recikliranom papiru na engleskom, francuskom
i njemačkom jeziku. Dostupno je na mreži na 22 jezika na web-mjestu
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_hr.cfm

Sadržaj ovog izdanja dovršen je u srpnju 2014.

PRAVNA OBAVIJEST

Ni Europska komisija niti bilo koja druga osoba koja djeluje u njezino ime nisu odgovorni za moguće korištenje informacija
koje se mogu preuzimati iz ove publikacije niti za pogreške koje se mogu pojaviti unatoč pažljivoj pripremi i provjeri.
Ova publikacija ne odražava nužno stajalište ili mišljenje Europske komisije.

ISSN 2315-0823

© Europska Unija, 2014

Reproduciranje je dopušteno samo uz navođenje izvora.

Za upotrebu ili reprodukciju materijala treće strane koji su zaštićeni autorskim pravom mora se tražiti dozvola vlasnika autorskih prava.

▶ Uvodni članak

Johannes Hahn

*Povjerenik Europske komisije
za regionalnu politiku*

Pristupanjem novih zemalja iz istočne Europe i s Mediterana Europska unija prije jednog je desetljeća proširena s 15 na 25 država članica. Usljed dodatnih proširenja broj članica povećan je na 28.

Proširenje je od EU-a učinilo najveće jedinstveno tržište na svijetu. Ono je povećalo trgovinu između država članica te donijelo nova radna mjesta, ulaganja i rast. Dodatno je ojačalo utjecaj Europe u svijetu, pa Europska unija, kao gospodarska grupacija od 500 milijuna građana, ima dobar položaj, a njezin se glas čuje u cijelom svijetu. Proširenje EU-a na istok dodatno je učvrstilo demokraciju, slobodu i vladavinu prava za milijune ljudi. Ono je donijelo stabilnost te nakon godina i godina umjetne podjele ponovno ujedinilo Europu.

Sredstva iz fondova kohezijske politike zajedno sa sufinanciranjem iz država članica danas obuhvaćaju znatan udio javnih ulaganja u Europi – više od polovine javnih ulaganja u državama članicama kao što su Bugarska, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska i Slovačka.

Sporazumi o partnerstvu u izradi

Slijedom prošlogodišnjeg dogovora o paketu zakonodavstva o kohezijskoj politici za razdoblje od 2014. do 2020. sad su potpisani prvi sporazumi o partnerstvu (SoP-ovi) s državama članicama.

SoP-ovi igraju vitalnu ulogu kao smjernice za strateška ulaganja država članica i regija u sljedećih sedam godina uz potporu Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova. Oni pridonose usmjeravanju djelovanja na ograničen broj ključnih političkih ciljeva kako bi gospodarstvo EU-a uspjelo objediniti kritičnu masu ulaganja u prioritetnim područjima kao što su inovacije, mala i srednja poduzeća, informacijsko-komunikacijska tehnologija i gospodarstvo s malim udjelom ugljika.

Budući da je izrada kvalitetnih programa imperativ, tijekom protekle godine Komisija i države članice bile su u stalnom dijalogu i interakciji u pogledu razvoja prikladnih programa.

Prvi SoP potpisan je s Danskom. U trenutku pisanja ovog dokumenta sporazumi su potpisani i s Njemačkom, Grčkom, Poljskom, Ciprom, trima baltičkim zemljama Litvom, Latvijom i Estonijom te Slovačkom. U sljedećim mjesecima potpisati će se i drugi. Sadržaj SoP-a specifičan je za potrebe svake zemlje, ali istodobno i odražava šire europske ciljeve. Danska je, primjerice, definirala programe strateških ulaganja koji će potaknuti inovacije, preoblikovati danska mala i srednja poduzeća u modele rasta i osigurati vodeću ulogu Danske u ekološkom gospodarstvu. Više o tom pristupu može se saznati u članku na stranici 4.

Dobro upravljanje

Uzevši u obzir da je kao pomoć za regeneraciju europskih regija danas dostupna 351 milijarda eura, od ključne je važnosti da se ta sredstva ulože dobro i sigurno. Stoga nova regulativa osigurava čvršću pravnu osnovu za suzbijanje korupcije i prijevare te po prvi put predviđa eksplicitan zahtjev za uvođenje učinkovitih i razmjernih preventivnih mjera za sprječavanje prijevare koje se temelje na procjeni rizika. Jednako je važan i jasan naglasak na postavljanje jasnih ciljeva, kao i ispunjavanje određenih uvjeta prije početka ulaganja. Za osiguranje pravilnog korištenja ESI fondova od vitalne će važnosti biti jasne političke obveze.

Na koncu ne smijemo smetnuti s uma ni potporu koju EU može pružiti državama članicama u vrijeme prirodnih katastrofa. U ovom izdanju ističemo posao koji valja obaviti u sklopu Fonda solidarnosti EU-a u svrhu oporavka od potresa, oluja i poplava te naglašavamo nedavne reforme provedene kako bi pružanje pomoći bilo brže i učinkovitije.

▶ DANSKA PRIMJENJUJE PARTNERSTVO U PRAKSI

Danska je bila prva zemlja čiji je sporazum u partnerstvu (SoP) za financiranje iz ESIF-a odobrila Komisija, što se dogodilo 5. svibnja 2014. Dok se čekalo odobrenje operativnih programa (OP-ova), Panorama je intervjuirala direktora za regionalnu politiku Prebena Gregersena i voditeljicu odjela Marie Guldborg.

DANISH BUSINESS AUTHORITY

PREBEN GREGERSEN voditelj je upravnog tijela za Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Europski socijalni fond (ESF) u sklopu danske poslovne agencije.

Ministry of Food, Agriculture
and Fisheries of Denmark
The Danish AgriFish Agency

MARIE GULDBORG voditeljica je upravnog tijela za Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) i Europski fond za poljoprivredu i ruralni razvoj (EFRR) u danskoj agenciji za poljoprivredu i ribarstvo.

▶ Kad je Danska počela pripremati SoP? Kakav ste pristup procesu zauzeli u početku? Koje ste ključne elemente uzeli u obzir?

PREBEN GREGERSEN „Prije ljetnih praznika 2012. na razini ministarstava osnovali smo malu radnu skupinu sastavljenu od predstavnika ministarstava financija, vanjskih poslova, hrane, poljoprivrede i ribarstva te gospodarstva i rasta. Osnivanje te skupine predstavnika najvažnijih ministarstava bio je prvi korak. Nekoliko sam puta radio na pripremi strategija i programa, pa iz iskustva znam da je, želite li sve pripremiti u roku, važno započeti rano. Podosta je ljudi smatralo da je gotovo prerano započeti sredinom 2012. I doista, uvijek postoje valjani argumenti vezani uz elemente koji nisu sigurni: proračun, uredbe, provedbene akte itd. Ali mislim da su uključeni partneri danas zadovoljni.

Sljedeći je korak bila uspostava skupine na razini 10 najvažnijih ministarstava koja je trebala pružiti potporu procesu, a u rujnu 2012. pozvali smo oko 100 sudionika iz tvrtki, ustanova, ministarstava, regija, općina i nevladinih organizacija na početni skup na kojem su predstavljene okvirne uredbe i najvažniji izazovi rasta u Danskoj te su provedeni prvi razgovori o strateškom pristupu.”

▶ U kojoj je mjeri danski SoP rezultat partnerstva glavnih uključenih aktera?

MARIE GULDBORG „On je sasvim sigurno rezultat suradnje ministarstava, regija, tvrtki, akademske zajednice i nevladinih organizacija. Održali smo dva velika skupa na koje su bili pozvani svi relevantni partneri – jedan na samom početku, a drugi na kraju. U međuvremenu smo održali nekoliko bilateralnih sastanaka s nekoliko partnera, uključujući tvrtke, ekološke udruge i nevladine organizacije te regije i općine.

► INNOVAID

Nova tvrtka InnovaId dizajnira i proizvodi opremu za vježbu za djecu s invaliditetom. MTIC – projekt specijaliziran za razvoj poslovanja u sklopu tvrtke MedTech koji se financira iz EFRR-a – pomogao je osnivaču Martinu Hjortu da pokrene poslovanje.

► LITTLESMAARTHINGS

EFRR-ov projekt „LittleSmartThings” na otoku Bornholmu usredotočen je na razvoj tehnologije za bespilotne letjelice.

Razmatrali smo pristup i zajedničku strategiju za četiri fonda te sadržaj programa zbog tijesne veze između programa i sporazuma o partnerstvu. Imali smo i radionice i skupove posvećene operativnim programima, uključujući uvodna predavanja o problemima vezanim uz sporazum o partnerstvu.”

► **Kako biste ocijenili doprinos službi Komisije tijekom pregovora s vašom zemljom?**

PREBEN GREGERSEN „Mislim da je suradnja s Komisijom bila vrlo plodonosna. Općenito uzevši, dokument o stajalištu Komisije iz studenoga 2012. nije obuhvaćao ništa neočekivano.

Od jeseni 2012. vodili smo stalan neslužben dijalog s danskim predstavnicima. Taj neslužbeni dijalog pokazao se ključnim. Iznimno cijenimo što je nekolicina predanih kolega iz Komisije učinila za sve nas – na svim razinama. Mislim da su neslužbeni dijalog i rasprave olakšali naš politički proces u Danskoj i omogućili donošenje političkih odluka iako nijedna uredba nije bila odobrena.

Komisija i nadležna danska tijela imali su zajednički interes za pripremu sporazuma i operativnih programa u sklopu konstruktivnog i progresivnog procesa. S jedne je strane bilo važno biti hrabar za nastavak političkog procesa u Danskoj unatoč tome što uredbe još nisu bile odobrene, pa su se odluke donosile na temelju njihovih nacрта. Na neki način mi smo prvi povlačili poteze. S druge pak strane važno je da je Komisija svjesna toga jer su implikacije takva neslužbenog procesa takve da je vrlo teško promijeniti političke obveze ako Komisija iznenada i kasno promijeni mišljenje. No, općenito uzevši, Komisija nam je pomogla da iznađemo održiva rješenja i konstruktivne kompromise.”

► **Kakvo je vaše iskustvo u koordinaciji razvoja četiri fonda? Kako ste zauzeli koherentan pristup?**

MARIE GULDBORG „Sporazum o partnerstvu je, dakako, nov način rada, pa smo morali razmisliti o potencijalnim sinergijama i načinu izrade koherentne strategije na temelju iskustava iz prethodnog razdoblja. U agenciji za poljoprivredu

JE LI RAZVOJ SOP-A I OP-OVA: ZAJEDNIČKA VJEŽBA?

Za obje strane razvoj sporazuma o partnerstvu i OP-ova bio je iterativan proces koji je uključivao razvoj svih dokumenata istodobno. Unatoč velikom partnerskom procesu samo je nekoliko članova bilo zaduženo za konkretan nacrt SoP-a i OP-ova te su tijesno surađivali da bi se izrada nacrta odvijala po planu.

Glavninu nacrta SoP-a izradile su dvije osobe – jedna u danskoj agenciji za poljoprivredu i ribarstvo, a druga u danskoj poslovnoj agenciji. Upravljačko tijelo za ESF-ove i EFRR nalazi se u Silekborgu u Jutlandu, a agencija za poljoprivredu i ribarstvo smještena je u Kopenhagenu, pa je tijekom zadnje dvije godine poslano mnogo poruka e-pošte i obavljeno mnogo razgovora putem mobilnih telefona.

i ribarstvo o Regionalnom fondu i Socijalnom fondu znamo više nego prije, a znam da bi isto rekle i kolege iz danske agencije za poslovanje u vezi s Fondom za ruralni razvoj i Fondom za pomorstvo i ribarstvo.

Držim da je proces bio dobar, a temeljio se na iskustvima iz razdoblja od 2007. do 2013. Naša su se četiri fonda već i tijekom tog razdoblja solidno nadopunjavala. Još je jedan važan element i činjenica da su u Danskoj za četiri ESI fonda odgovorna samo dva ministarstva: danska agencija za poljoprivredu i ribarstvo odgovorna je za EFPR i EPFRR, a agencija za poslovanje odgovorna je za ESF i EFRR. Koordinacija i tijesna suradnja mnogo su jednostavniji ako umjesto u, recimo, tri ili četiri, radite u samo dva ministarstva.

Dokument o stajalištu Komisije pružio nam je dobre smjernice, pa su zapravo najveće rasprave o strategiji bile očekivane i tijekom procesa sklapanja SoP-a nije bilo nikakvih pravih iznenađenja. Smatram da u Danskoj postoji svekoliki konsenzus o glavnim problemima rasta u svim sektorima, zbog čega je bilo i lakše formulirati koherentnu strategiju. Isprva se koherentna strategija razmatrala u međuresornoj skupini sastavljenoj od predstavnika deset ministarstava, a zatim je predstavljena regijama, općinama i drugim partnerima.

U pogledu nekoliko pitanja – primjerice, onih o edukaciji poljoprivrednika i podršci inovativnim poljoprivrednicima – raspravljalo se o nadležnostima četiriju fondova, ali iznašli smo prihvatljiva rješenja.”

► Kako bi kohezijska politika trebala pridonijeti gospodarskom razvoju Danske?

PREBEN GREGERSEN „U Danskoj je u usporedbi s gospodarskom krizom od prije pet-šest godina stanje bolje, a područje Kopenhagena čak stoji i dobro. Očekujemo izlazak iz financijske krize. Danska vlada objavila je planove rasta u pitanjima važnim za danska poduzeća zbog međunarodne konkurentnosti. Kohezijska politika dat će dodatan poticaj i osigurati uključivanje svih regija u razvoj. No gledajući iz europske perspektive, iz ESI fondova ne dobivamo mnogo novca i ta sredstva ne mogu poslužiti kao velik poticaj.”

► Kakve rezultate očekujete u Danskoj na kraju sedмогоđšnjeg razdoblja?

MARIE GULDBORG „Načelo tematske koncentracije sukladno je prioritetima danske vlade. Naši će se programi zbog toga usredotočiti na manje inicijativa negoli u prethodnom razdoblju, a izabrane mjere bit će one koje donose znatan utjecaj i one koje su ekonomične. Nadamo se da će se to odraziti i na rezultate na kraju razdoblja.

Dodatno, očekujem da će se potaknuti ekološki prihvatljiviji i održiviji poljoprivredni sektor te ekološki održiviji i produktivniji sektor ribarstva. Držim da naši programi i sporazum o partnerstvu sadržavaju mnogo mogućnosti koje mogu pospešiti taj razvoj.”

POTPORA EU-A IZ ESI FONDOVA U DANSKOJ U RAZDOBLJU OD 2014. DO 2020.

EPFRR	629 milijuna eura
EFPR	208 milijuna eura
ESF	206 milijuna eura
EFRR	206 milijuna eura

PREBEN GREGERSEN „Ja sam pobornik iskrenih pristupa s uporištem na terenu i iskrenih partnerstava te se nadam da će forumi za regionalni razvoj u Danskoj prioritetno usmjeravati sredstva u inicijative za rast i otvaranje radnih mjesta u svim danskim regijama, imajući na umu pitanja pametne specijalizacije i posebne izazove u nekim područjima koja se suočavaju sa strukturnim izazovima. Danska je u razdoblju od 2007. do 2013. zauzela pristup koji se temeljio na rastu. Od 2007. naučili smo mnogo i imamo mnogo podataka na temelju kojih možemo procijeniti rezultate za nadolazeće razdoblje. Usmjereni smo na rezultate, a tako je već nekoliko godina.”

► Jeste li bili u kontaktu s drugim državama članicama koje su izrađivale nacrt vlastitog sporazuma o partnerstvu?

MARIE GULDBORG „Podosta se zemalja raspitalo o našem sporazumu o partnerstvu, ali nismo mnogo razgovarali s drugim zemljama tijekom procesa. A i kada smo kontaktirali s drugim državama članicama, uglavnom smo razmjenjivali informacije o procesu i suradnji s Komisijom.”

► Koje ste pouke naučili iz ove vježbe i što biste, znajući sve što znate danas, učinili drukčije?

MARIE GULDBORG „Bliski kontakt i neslužbeni dijalog s radnom skupinom u Komisiji tijekom zadnje dvije godine bio je važan za napredak i rezultat ovog posla. Iako smo potrošili mnogo vremena na, primjerice, bilateralne sastanke s Komisijom, to je vrijeme utrošeno na dobar način jer su rasprave vođene tijekom postupka pisanja, a ne nakon službene prijave sporazuma o partnerstvu.

Druga je pouka to da je u tako dugom procesu važno planiranje, ali da je fleksibilnost u pristupu radu čak i važnija jer smo sporazum o partnerstvu i programe pisali dok smo čekali konačne verzije uredbi, smjernice za sadržaj dokumenata i odluke o dodjeli proračunskih sredstava za ESI fondove.”

PREBEN GREGERSEN „Kao što rekoh, iz iskustva znam da je proces izrade programa, uključujući proces sklapanja sporazuma o partnerstvu, potrebno provesti ranije negoli itko misli. Naravno, biti prvi na potezu ima svoju cijenu. Meni se čini da neslužbeno pregovaranje znači koliko i službeno. Dajete i uzimate. Nadam se da Komisija neće uzeti previše kad programi uđu u službeni postupak.

Danas sam sretan što smo inzistirali na početku programa u to vrijeme, 2012. Sretan sam što smo imali hrabrosti izrađivati sporazum o partnerstvu i programe dok su uredbe još bile u pripremi. I sretan sam što smo s partnerima vodili otvoren i transparentan dijalog. To znači konsenzus o pristupu i veselim se provedbi programa za razdoblje od 2014. do 2020.”

► SAZNAJTE VIŠE

www.regionalt.dk

<http://agrifish.dk>

► URBANA JEDNAKOST

KLJUČNI POKRETAČ
SVJETSKOG RAZVOJA

Delegacija Europske komisije predvođena povjerenikom Hahnom sudjelovala je od 5. do 11. travnja 2014. na 7. svjetskom forumu urbanizma, organiziranom u Medellínu u Kolumbiji pod pokroviteljstvom UN-ova programa Habitat. Tema te velike manifestacije bila je urbana jednakost u razvoju, a sudjelovalo je 23 000 ljudi iz cijeloga svijeta, uključujući predstavnike nacionalnih vlada, regionalne i lokalne samouprave, nevladinih i lokalnih organizacija, istraživačkih ustanova, ustanova za financiranje razvoja, zaklada, medija, europskih institucija, organizacija Ujedinjenih naroda i drugih međunarodnih agencija te brojne akademske djelatnike i stručnjake.

Urbanizacija postaje jedan od najvećih izazova u 21. stoljeću. Tijekom sljedećih nekoliko desetljeća gradsko će se stanovništvo povećati za više od milijardu ljudi, uglavnom u zemljama u razvoju. To predstavlja velike izazove jer urbanisti moraju razviti odgovarajuću infrastrukturu i osmisliti prikladne modele urbanizacije.

Kako bi se pridonijelo prevladavanju tih izazova poticanjem razmjene iskustava u cijelom svijetu, u sklopu Programa Ujedinjenih naroda za ljudska naselja (UN-Habitata) svake dvije godine organizira se Svjetski forum urbanizma kao glavno globalno okupljalište osoba odgovornih za upravljanje urbanim područjima i drugih dionika. UN-Habitat agencija je Ujedinjenih naroda zadužena za promicanje socijalno i ekološki održivih naselja i gradova koji mogu pružiti utočište svima.

U svome sedmom izdanju Svjetski forum urbanizma (WUF7) u Medellínu usredotočio se na suzbijanje nejednakosti i promicanje uključenosti, što se smatra ključnim čimbenicima održiva urbanog razvoja. Manifestaciju su otvorili predsjednik Republike Kolumbije Manuel Santos, izvršni direktor UN-Habitata i pomoćnik glavnog tajnika Ujedinjenih naroda Joan Clos, gradonačelnik Medellina Anibal Garcia i guverner pokrajine Antioquia Sergio Fajardo.

Gradovi kao prioritet razvoja politika

Kohezijska politika EU-a na Forumu je predstavljena kao jedan od najboljih primjera djelotvorne javne politike urbanog razvoja.

Na okruglom stolu ministara s temom nacionalne akcije za jednakost u gradovima i razvoj povjerenik Hahn izjavio je da „gradovi više ne mogu biti sporedna stavka razvoja politika, već moraju postati izričiti prioritet”. Istaknuo je tri prioriteta politike urbanog razvoja EU-a – poticanje kapaciteta za istraživanje i razvoj, potporu malom i srednjem poduzetništvu te ulaganje u gospodarstvo s niskim udjelom ugljika – i skrenuo pozornost na sve veće zanimanje za model kohezijske politike EU-a u svijetu.

Urbano planiranje postaje sve važnije jer će europski gradovi biti pod sve većim pritiskom porasta stanovništva. Gata Ngoulou, čadski ministar financija, ustvrdio je da će klimatske promjene, prirodne katastrofe i ratovi potaknuti velike migracijske tokove, osobito prema Europi. Rješenja će morati obuhvatiti pristojno stanovanje, osnovnu infrastrukturu, urbano i teritorijalno planiranje, urbanu ekologiju te dobre veze između urbanih i ruralnih prostora, osobito putem sekundarnih gradova.

Joan Clos naglasio je ulogu snažnih nacionalnih strateških programa urbanog razvoja, a američki državni tajnik Shaun Donovan govorio je o trendovima u SAD-u, gdje se trenutno odvija proces reurbanizacije koji se jako oslanja na treći sektor i sudjelovanje zajednice.

Njegova je realizacija već stvarnost za mnoga tijela javne vlasti. Anne Paugam, glavna izvršna direktorica francuske agencije za razvoj (AFD-e), objasnila je da se 50% od 3,5 milijarde eura AFD-ova financiranja već ulaže u urbani razvoj te je naglasila važnost dugoročnog financiranja i uloge banaka.

Uključivanje lokalnih zajednica i poboljšanje socijalnog tkanja gradova

Prema sudionicima panel-rasprave na posebnoj sjednici o financiranju novih strateških programa urbanog razvoja pred publikom koja je brojala više od 1000 ljudi, uspješna politika urbanog razvoja moguća je samo: uključivanjem lokalnih zajednica i razvojem njihovih resursa i sposobnosti, jačanjem institucionalnih i administrativnih kapaciteta lokalnih vlasti i primjenom teritorijalnog pristupa na metropolitanskoj razini.

OTVORENI GRADOVI SUTRAŠNJICE – POTICANJE UKLJUČENOSTI I SUDJELOVANJA ZAJEDNICE

Komisija je upriličila skup za umrežavanje s Interameričkom bankom za razvoj, na kojem su prikazani primjeri europskih (Malaga, York, Riga, Torino) i južnoameričkih (Sao Paulo, Mar del Plata) gradova. Ti su se primjeri usredotočili na ključne izazove za gradove – stanovanje, okoliš i zapošljavanje mladih – koji pružaju uvid u pristupe zajedničkog stvaranja i otvorenih inovacija, a naglasak je stavljen na ono „što funkcionira” i način na koji se to može bolje podijeliti.

RIGA, LATVIJA

Drugi najveći nordijski i najveći baltički grad multikulturno je središte u kojem žive pripadnici 150 nacionalnosti. Grad nastoji uključiti mlade putem participacijskog pristupa lokalnoj politici usmjerujući se na ključna pitanja za mlade koja imaju utjecaj, vrijednost za zajednicu i mlado vodstvo. Riga se trudi uspostaviti realistične nacionalne i lokalne politike koje privlače mladu i raznoliku zajednicu.

TORINO, ITALIJA

U zadnja dva desetljeća Torino, jedno od najvažnijih europskih industrijskih središta u 20. stoljeću, dramatično se mijenja. Grad je uspio osmisliti diversificirane gospodarske pokretače, a teški društveni izazovi – npr. nezaposlenost mladih, onečišćenje i velik javni dug – prevladavaju se u sklopu torinskog programa društvene inovacije. Ta inicijativa koju podupire URBACT pomaže mladima da postanu „akteri promjena” i razviju inovativna rješenja za bolju i održiviju zajednicu.

SÃO PAULO, BRAZIL

São Paulo, koji je sa svojih 11 milijuna stanovnika najnapučeniji grad u Brazilu, proizvodi 12% ukupnog BDP-a zemlje. No unatoč gospodarskoj snazi i inovativnom gospodarstvu među četvrtima se zadržavaju neke znatne razlike, pa uz vrlo razvijena urbana područja postoje i ona koja se ističu znatnom isključenošću i prikraćenošću.

Nakon „Lipanjskih izleta”, javnih demonstracija iz 2013. koje su skrenule pozornost na brojna urbanistička pitanja u rasponu od javnog prijevoza do socijalnog stanovanja i javnih prostora, gradske vlasti pokrenule su novi glavni strateški plan za rješavanje tih problema. U sklopu jednog projekta razvijaju se objedinjeni edukativni centri u kojima cijela zajednica, uključujući mlade, u suradnji s vlastima sudjeluje u prikupljanju podataka za razvoj novih javnih politika.

► Comuna 13, naselje prepuno potleušica, jedan je od najsiromašnijih dijelova Medellín.

Luis Alberto Moreno, predsjednik uprave Interameričke banke za razvoj, naglasio je važnost „socijalnog tkanja” za suočavanje s činjenicom da širom svijeta 40% gradova imaju znatan broj stanovnika koji žive u prikraćenim četvrtima s visokom razinom kriminaliteta.

O ključnom pitanju urbane jednakosti govorili su predavači na cijelom Forumu, npr. laureat Nobelove nagrade za ekonomiju Joseph Stiglitz, koji je skrenuo pozornost na sirotinju kao glavnu žrtvu slabo planiranih gradova jer joj nedostaju prijevoz, pristojan stambeni smještaj i javni prostori. Naglasio je da su nejednakost i segregacija pogreške koje vode do političke nestabilnosti i gospodarske slabosti zemalja.

Razmjena dobre prakse u suradnji

Prema Joséu Carreri, potpredsjedniku uprave CAF banke za razvoj Latinske Amerike, 70% općina nema administrativne ni financijske kapacitete za izvođenje nužnih projekata.

Europska komisija stoga trenutno analizira mogućnosti suradnje na urbanom razvoju, osobito u Latinskoj Americi putem programa URBELAC (Urbani europski, latinoamerički i karipski gradovi).

MEDELLÍNSKA DEKLARACIJA JEDNAKOST KAO TEMELJ ODRŽIVA URBANOG RAZVOJA

NOVI STRATEŠKI PROGRAM URBANOG RAZVOJA

Sudionici Sedmog svjetskog urbanog foruma istaknuli su potrebu za promicanjem novog strateškog programa urbanog razvoja koji može prevladati izazove nedostatka adekvatnog pravnog okvira i planiranja, što dovodi do neumoljiva širenja gradova, intenzivne potrošnje energije, zabrinjavajućih i opasnih utjecaja na klimatske promjene, brojnih oblika nejednakosti i isključenja te povećanih poteškoća u osiguranju pristojnog zaposlenja za sve. Taj strateški program urbanog razvoja trebao bi na temelju koncepta „Gradovi za život” promovirati model urbanizacije u čijem su središtu ljudi.

Novi strateški program urbanog razvoja zahtijeva nove tehnologije, pouzdane urbanističke podatke i integrirane, participacijske pristupe planiranju, kako radi prevladavanja trenutnih izazova, tako i radi ispunjenja novih potreba gradova budućnosti.

Svjесni smo da postoje mnogi modeli urbanizacije koji odgovaraju na raznolike kulturne, institucionalne i društvene uvjete država i gradova. U tom kontekstu novi strateški program urbanog razvoja trebao bi:

- Poticati vlade da razviju i primijene metode, npr. nacionalne planove i politike urbanog razvoja, koje povezuju trenutni stupanj urbanog razvoja s budućim potrebama i koje se čvrsto temelje na fundamentalnim načelima jednakosti, pravde i ljudskih prava.
- Stvarati veću društvenu koheziju i uklanjati društvene podjele promičući jednakost jačanjem svih segmenata društva, osobito žena, mladeži i starosjedilačkih naroda.
- Promicati participatornu i inkluzivnu lokalnu upravu koja daje prava svim stanovnicima, prepoznaje ključne doprinose raznih razina uprave, uključujući regionalnu, područnu i općinsku, jača službene mehanizme koordinacije, definira zajedničke odgovornosti i svakoj razini uprave osigurava nužne resurse i poticaje za djelotvorno provođenje pripadajućih ovlasti.
- Promicati održiv urbani razvoj na temelju urbanog planiranja koje promiče sudjelovanje mladih, ravnopravnost spolova, uravnotežen teritorijalni razvoj, bolju otpornost na klimatske promjene i prirodne katastrofe, uređenje i prevenciju slamova, osiguranje stambenog prostora, osnovnih usluga i sigurnosti posjeda zemlje, pristup sigurnom, jeftinom, pristupačnom i održivom prometu te pristup sigurnim javnim prostorima i uslugama za sve.
- Promicati aktivno i predano sudjelovanje privatnog sektora, civilnog društva, uključujući samonikle zajednice, te drugih sastavnica putem partnerstava koja omogućuju širok gospodarski i društveni razvoj radi smanjenja siromaštva i otvaranja radnih mjesta za sve.

Odlomak iz Medellínске deklaracije

► **CIJELI TEKST DOSTUPAN JE NA ADRESI:**
<http://worldurbanforum7.org/Media/Default/PDF/Medell%C3%ADn%20Declaration.pdf>

▶ Botero Plaza, Medellín.

▶ Rasprava između gradonačelnika Medellín Aníbala Gavirije zdesna i Johannaesa Hahna.

▶ Johannes Hahn u Rutu N, poslovnom i inovacijskom centru Medellín.

„ U svijetu sve više razgovaramo o kohezijskoj politici. Urbani razvoj glavna je tema tih razgovora, kako s Latinskom Amerikom, tako i s Kinom. Europski gradovi otvoreni su za poslovanje s ostatkom svijeta i znamo da će najbolje uspjevati u suradnji s drugima, zbog čega je EU zagovornik slobodne trgovine u cijelom svijetu. ”

JOHANNES HAHN –
POVJERENIK EUROPSKE KOMISIJE
ZA REGIONALNU POLITIKU

WUF7 ZAŠTO MEDELLÍN?

►Medelinski Metrocable.

WUF7 nije slučajno održan baš u Medellínu jer vjerojatno ne postoji nijedan drugi grad u svijetu koji bolje pokazuje potencijal za urbanu promjenu.

Godine 2013. *The Wall Street Journal* proglasio je Medellín najinovativnijim gradom na svijetu. To je bilo tek zadnje od niza međunarodnih priznanja koja su obuhvaćala nagradu sveučilišta Harvard za urbano planiranje i nagradu za održiv urbani promet za 2013. (koju je podijelio sa San Franciscom). No još 1991. grad je bio poznat u svijetu, samo zbog pogrešnih razloga. Onda je imao najveću stopu ubojstava na svijetu (381 ubojstvo na 100 000 stanovnika) i najviše obračuna narkobandi. No putem svojih politika gradske su vlasti tijekom 20 godina uspjele smanjiti tu stopu deset puta.

„Nejednakost je korijen urbanog nasilja.”

Središte glavnog izložbenog prostora u gradskoj galeriji moderne umjetnosti zauzima velika ploča. Na njoj je nacrtan dijagram Medellínina koji priča stratešku priču nedavnog i trajnog puta grada. Podnaslovljena „Priča o građanskoj slobodi: kako se javnost rodila iz sukoba, obnovila urbano dostojanstvo, aktivirala kolektivno djelovanje i ponovno preuzela odgovornost za budućnost vlastitog grada”, ona naglašava da je to bio prvi i najvažniji politički proces. Na njoj na samom početku stoji: „Nejednakost je korijen urbanog nasilja.”

Ovo je izvadak iz članka koji je za blog programa gradova EU-a za razmjenu i učenje URBACT napisao Eddy Adams, njegov stručni savjetnik.
►PROČITAJTE CIJELI ČLANAK:
<http://www.blog.urbact.eu/2014/04/making-sense-of-medellin/>

Ulaganja u javni prijevoz

Možda i najprepoznatljiviji simbol zadivljujuće transformacije Medellínina predstavlja Metrocable. Nadvijajući se nad obrise grada, taj sustav žičara svakodnevno iz gorskih četvrti prevozi 30 000 ljudi u centar. Njime je jednim potezom zaposlenima svakodnevno putovanje skraćeno s tri sata na četrdeset minuta. No, što je možda još značajnije, otvorio je zajednice koje su desetljećima bile izolirane, socijalno isključene i premrežene kriminalom i nasiljem. Medellín sada ima najintegriraniji sustav javnog prijevoza u Južnoj Americi, u kojem su Metrocable i autobusi na plinski pogon povezani s brzom, čistom i efikasnom mrežom podzemne željeznice.

Na jugu grada jedna se druga vrsta prometne intervencije probila u Comunu 13, nekada jednu od najopasnijih četvrti u Medellíninu. Ondje je niz električnih eskalatora otvorio to naselje smješteno na obronku strmog brijega, razbivši izolaciju koja je nekada pridonosila nepoželjnosti posjetitelja.

►SAZNAJTE VIŠE

7. svjetski urbanistički forum UN Habitata:

<http://wuf7.unhabitat.org/>

URBELAC:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/urbelac_en.cfm

▶ Uzgojene dagnje, Cote d'Opale.

▶ PODRŠKA OBALNIM ZAJEDNICAMA U SVIM EUROPSKIM REGIJAMA

U ovom se izdanju *Panorama* bavi Europskim fondom za pomorstvo i ribarstvo (EFPR-om), jednim od pet Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova, koje još čine Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond (ESF), Kohezijski fond (KF) i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR). ESI fondovi glavni su programi financiranja za potporu rastu i otvaranju radnih mjesta u cijelom EU-u za razdoblje od 2014. do 2020.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) instrument je EU-a za potporu zajedničkoj politici ribarstva (ZPR-u), koja u razdoblju od 2014. do 2020. nastoji poboljšati socijalnu, gospodarsku i ekološku održivost europskih mora i obala pružanjem potpore lokalnim projektima, tvrtkama i zajednicama na terenu.

EFPR jedan je do pet Europskih strukturnih i investicijskih fondova koji se međusobno nadopunjuju i nastoje u prvi plan staviti oporavak Europe na temelju rasta i otvaranja radnih mjesta. Cilj je tog novog programskog razdoblja maksimizirati

ŠTO JE „PLAVI RAST“?

Europski oceani, mora i obale imaju velik potencijal za inovaciju i rast. „Plavi rast“ strategija je EU-a za potporu održivu rastu u pomorskom i morskom sektoru te doprinos strategiji Europa 2020. „Plavo gospodarstvo“ zapošljava otprilike 5,4 milijuna ljudi u EU-u i generira bruto dodanu vrijednost od gotovo 500 milijardi eura godišnje, ali moguć je i daljnji rast.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/

▶ Brodovi usidreni na doku, Smögen, Bohuslän, Švedska.

TKO ĆE I KAKO IMATI KORISTI OD EFPR-A?

- ▶ Europske obalne i kopnene zajednice ovisne o ribarstvu imat će koristi od prilika za otvaranje radnih mjesta i rast u ribarstvu, akvakulturi i drugim sektorima pomorskog gospodarstva, što će zatim imati pozitivne učinke na lokalni rast i razvoj.
- ▶ Europsko ribarstvo dobit će potporu za olakšanje provedbe reforme i smanjenje inovacijskog jaza.
- ▶ Europska akvakultura dobit će pristup sredstvima kad god bude promicala ekološki prihvatljiv rast, inovaciju i konkurentnost.
- ▶ Europska prerađivačka industrija imat će koristi od stabilne opskrbe divljim i uzgojenim proizvodima.
- ▶ Europski potrošači imat će pristup zdravim ribarskim i uzgojenim proizvodima velike prehrambene vrijednosti.
- ▶ Znanstvenici i istraživači na poljima upravljanja ribarstvom, pomorskog okoliša, klimatskih promjena, upravljanja društvenih znanosti, pomorskog gospodarstva, itd.
- ▶ Tvrtke koje sudjeluju u aktivnostima na obali i moru te poduzeća koja im pružaju usluge.
- ▶ Tijela vlasti nadležna za razne aspekte pomorskih poslova, kao što su zaštita okoliša, nadzor i prostorno planiranje.

sinergije između Fondova da bi se poboljšala koordinacija i učinkovitost te izbjeglo dvostruko financiranje. Njegov proračun od 6,4 milijarde eura usmjerit će se na otvaranje radnih mjesta, diversifikaciju lokalnih gospodarstava u obalnim regijama te stvaranje isplativijeg i održivijeg ribarstva.

Iako su mu ciljevi opsežni, EFPR se temelji na šest glavnih stupova:

- ▶ **Održivu ribarstvu**, koje osigurava ravnotežu ribarskih kapaciteta i dostupnih resursa, postaje selektivnije i okončava uništavanje nehodično izlovljene ribe.
- ▶ **Održivoj akvakulturi**, koja će pomoći da sektor ostvari rast i postane konkurentniji poštujući konkretna pravila za metode ekološki prihvatljive proizvodnje te stroge propise o kvaliteti, zdravlju i sigurnosti, čime će se Europi osigurati kvalitetni, pouzdani i nutritivni proizvodi.
- ▶ **Provedbi ZRP-a** poboljšanjem prikupljanja podataka, znanstvenih spoznaja te praćenja, kontrole i primjeni legislative o ribarstvu.
- ▶ **Pomoći obalnim zajednicama** koje ovise o ribarstvu pri diversifikaciji gospodarstva u druge pomorske aktivnosti,

kao što je turizam, i pri dodavanju dodatne vrijednosti ribarskim aktivnostima.

- ▶ Poboljšanju **marketinga i obrade** u sektorima ribarstva i akvakulture.
- ▶ **Podršci „plavom rastu” iz mora** poboljšanjem spoznaja o moru, boljim planiranjem aktivnosti na moru, upravljanjem svim morskim bazenima u skladu s njihovim potrebama i promicanjem suradnje na nadzoru mora.

Prepoznajući važnost malih poduzeća za europsko gospodarstvo i ribarsku industriju, EFPR se usredotočuje na potporu malim i srednjim poduzećima (MSP-ovima), a osobito malim obalnim flotama koje čine velik dio sektora i imaju potencijal za transformativni utjecaj na lokalne zajednice kojima služe. Na raspolaganje će se staviti potpora marketinškim i poslovnim strategijama te obuka za nezaposlene mlade osobe i bračne drugove ribara kako bi im se pomoglo da igraju veću ulogu u tim lokalnim, često obiteljskim poduzećima.

Mladi ribari do dobi od 40 godina koji imaju pet godina iskustva u industriji moći će i dobiti pomoć za kupnju plovila. Te su mjere

▶ Postrojenje za preradu ribe, Škotska.

PRIMJER IZ EUROPSKOG RIBARSKOG FONDA (ERF-A)

OPERATIVNI PROGRAM MALTE ZA RAZDOBLJE OD 2007. DO 2013 ZA ERF OS 3: IZGRADNJA NOVE RIBLJE VELETRŽNICE (ZA PRVU PRODAJU)

Novi objekt zamijenio je povijesnu zgradu riblje tržnice u turističkom dijelu Vallette, umjesto koje će se sad izgraditi hotel. Nova veletržnica smještena je na mjestu zatvorenog postrojenja za desalinizaciju morske vode u industrijskoj zoni tik do središnje klaonice. Novi objekti bit će učinkovitiji, lakši za održavanje i time higijenski, od njih će imati koristi i radnici i potrošači, a ponudit će i sinergije, npr. zajedničko korištenje kanalizacijskih sustava. I na novoj lokaciji moguć je izravan pristup za pristajanje ribarskih plovila, što je imala i stara tržnica.

- ▶ IZGRADNJA: od studenoga 2012. do kraja 2013.
- ▶ UKUPNA ULAGANJA: 3 716 240 eura
- ▶ DOPRINOS ERF-A: 2 201 908 eura

osmišljene kako bi se osigurala socijalna kohezija na europskim obalama, a lokalnim zajednicama omogućilo stjecanje većeg vlasničkog udjela nad lokalnim ribarskim sektorom.

No okončanje štetne prakse bacanja ribe od životne je važnosti za novi naraštaj ribara, a oni koji se toga budu pridržavali, trebali bi dugoročno prosperirati. Ako se ne suzbije, učinak te prakse na riblji fond mogao bi biti katastrofalan. Bacanje će se tako s vremenom napustiti, a od ribara će se tražiti da na kopno iskrcaju sav svoj izlov. Da bi se to omogućilo, potpora EFPR-a dodjeljivat će se za iskrcaj, skladištenje, obradu i komercijalizaciju tog izlova, što će donijeti dodatne koristi jer će lokalnim ribarskim zajednicama pomoći pri diversifikaciji gospodarstva. Sredstva su osigurana i za ribare koji će sudjelovati u ispitivanjima ribarske opreme s malim štetnim utjecajem kako bi im se pomoglo da love samo ono što žele.

Konačno, EFPR temeljit će se na pozitivnom iskustvu stečenom u okviru Osi 4 Europskog ribarskog fonda, lokalnom razvoju koji vodi zajednica. Inovativnim i integriranim pristupima ESI fondovi lokalnim će akterima ponuditi razne mogućnosti kako bi

za rješavanje izazova u obalnim zajednicama usvojili pristup od najniže prema višim razinama, osobito u pogledu promicanja povezanosti između urbanih, ruralnih i ribarskih područja. Proveđe li se uspješno, lokalni razvoj koji vodi zajednica može pridonijeti potpori novim tržištima i proizvodima, promicati otvaranje radnih mjesta u ribarskim područjima i ojačati ulogu ribarskih zajednica u lokalnom razvoju.

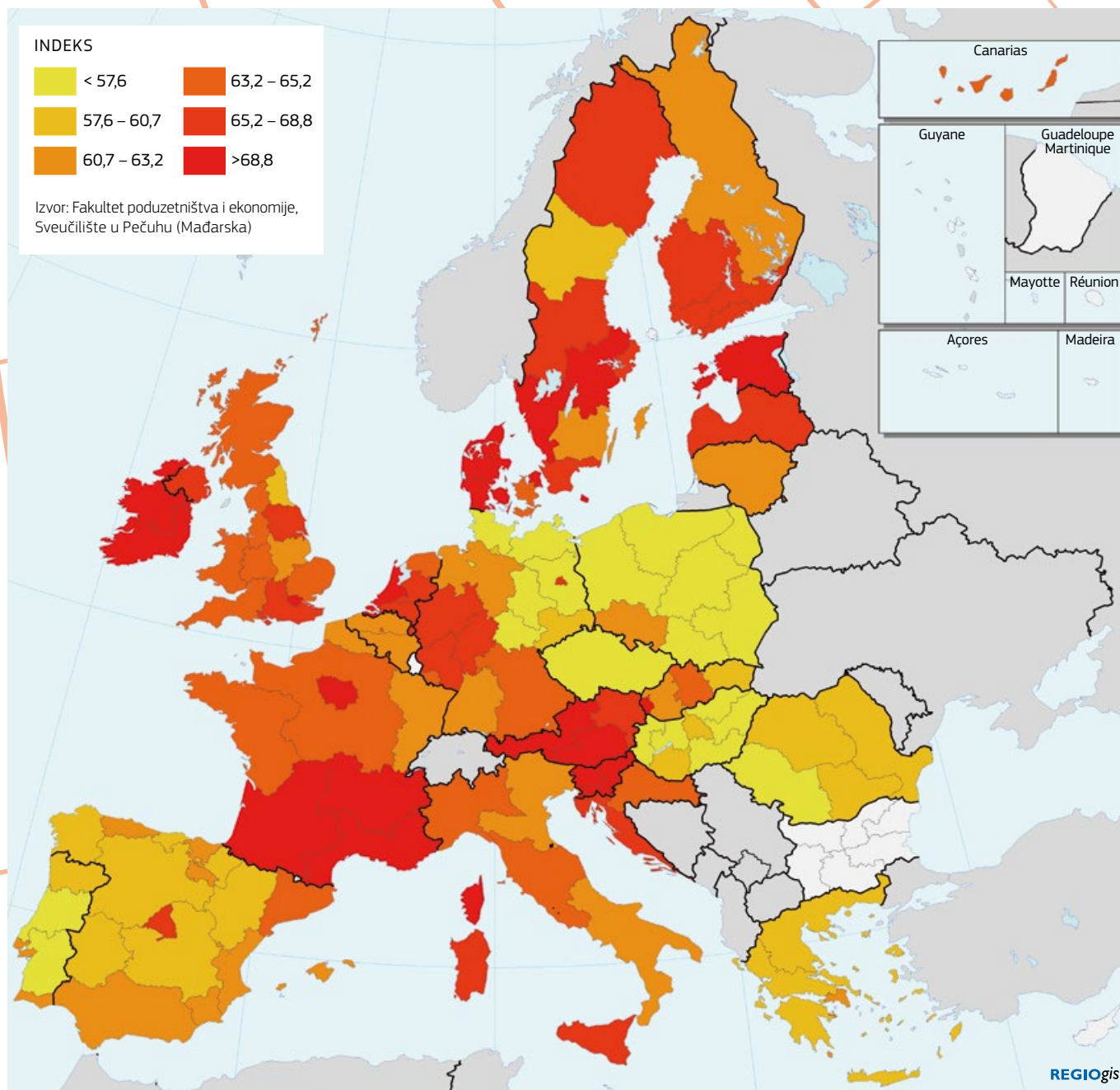
Upravo to je i krajnji cilj EFPR-a – stvoriti lokalnim poduzećima i zajednicama uvjete za pokretanje održiva i uključiva rasta koji je potreban Europi i koji se EU obvezao ostvariti do 2020. EFPR neće propisivati kako će se trošiti svaki cent, već se radi o tome da oni koji poznaju svoj zanat, industriju i lokalnu zajednicu djeluju na najbolji mogući način prema svijetloj, plavoj i održivoj budućnosti europskog ribarstva.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_en.htm

REDI – MJERENJE REGIONALNOG PODUZETNIŠTVA

▶ POJEDINAČNI REZULTAT INDEKSA REGIONALNOG PODUZETNIŠTVA I RAZVOJA ZA 2013

U sklopu nedavnog projekta koji je financirala Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku razvijen je novi indeks regionalnog poduzetništva i razvoja (REDI).

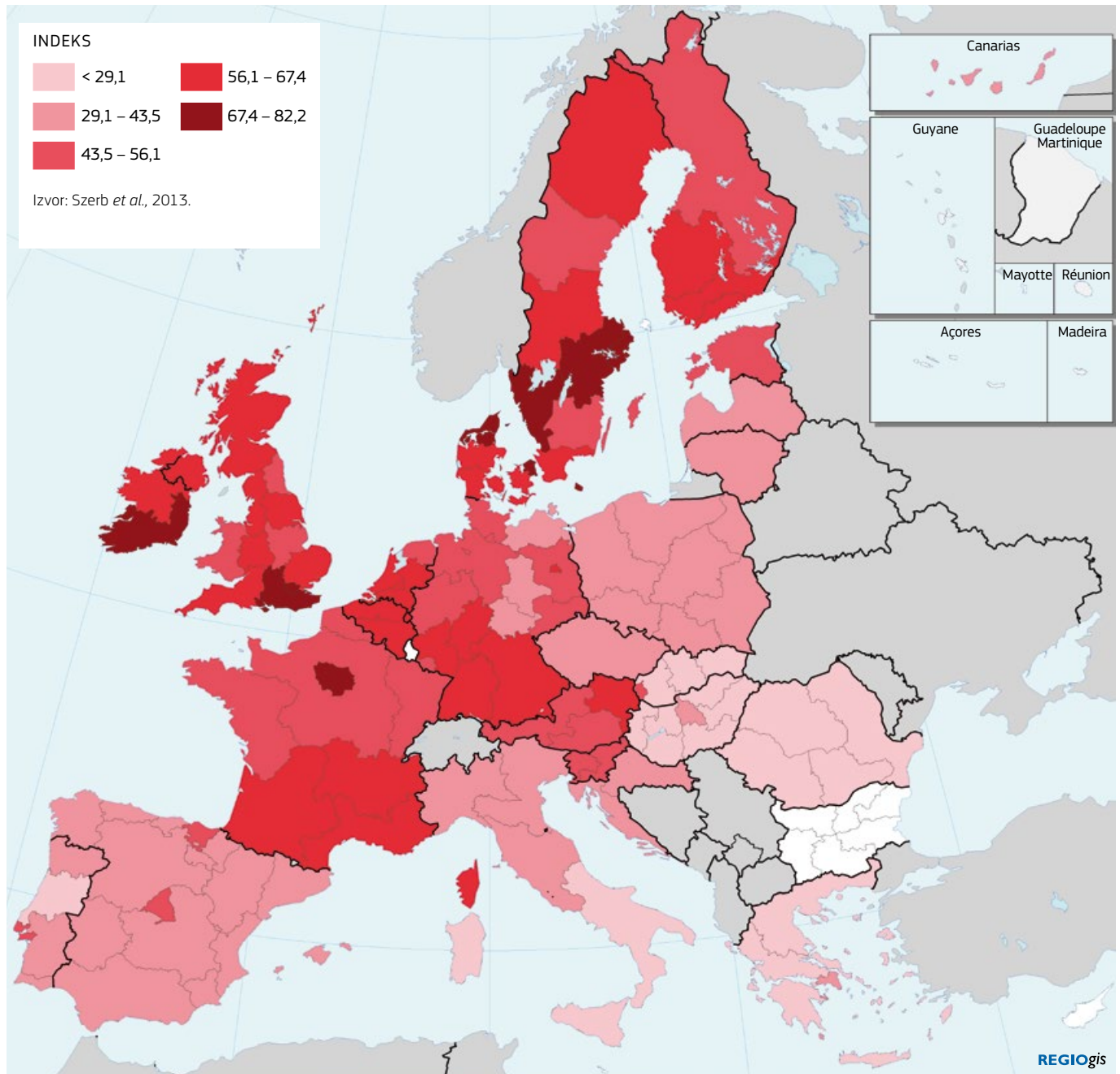
Indeks uzima u obzir kako pojedinačne pristupe i karakteristike, tako i regionalni kontekst te, u skladu s time, ne samo to jesu li ljudi spremni pokretati poslove, nego i jesu

li u dotičnoj regiji stečeni uvjeti za to. Indeks pokriva poduzetničke stavove, mogućnosti i aspiracije.

Varijacije među regijama znatne su jer je, primjerice, u najviše rangiranoj regiji (Hovedstadenu u Danskoj) indeks četiri puta veći negoli u najniže rangiranoj regiji (Macroregiuneji do

▶ KOMBINIRANI REZULTAT INDEKSA REGIONALNOG PODUZETNIŠTVA I RAZVOJA ZA 2013

▶ u Rumunjskoj). Među prvih deset nalaze se četiri švedske, po dvije danske i britanske te po jedna francuska i irska regija.

Analizom pojedinačnih faktora za poduzetništvo dobiva se malo drukčija slika od one koju nudi kombinirani indeks. Među prvih deset regija po „pojedinačnom” indeksu i dalje je

pet onih koje su među prvih deset po kombiniranom indeksu (primjerice, London u UK-u, Hovedstaden u Danskoj i Ile de France u Francuskoj), ali tu su i dvije slovenske te dvije irske regije. Među deset najslabije rangiranih regija, za razliku od rang-liste po kombiniranom indeksu, nalaze se i tri njemačke te četiri poljske regije.

▶ PROŠIRENJE EU-A: 10 GODINA RASTA

Dana 1. svibnja 2014. obilježena je 10. obljetnica najvećeg proširenja u povijesti EU-a, kada je pristupilo deset novih država članica, većinom iz središnje i istočne Europe. Deset godina nakon toga Europa je jača, bogatija i sigurnija u političkom, gospodarskom i kulturnom pogledu.

Prije deset godina Europska unija proširila se pristupanjem Češke, Estonije, Mađarske, Latvije, Litve, Poljske, Slovačke i Slovenije iz središnje i istočne Europe te Malte i Cipra iz mediteranske regije.

Proširenje je od EU-a učinilo najveće jedinstveno tržište na svijetu. Povećana trgovina među državama članicama donosi nova radna mjesta, ulaganja i rast. Proširenje je dodatno ojačalo položaj Europe u svijetu. Glas EU-a, gospodarske grupacije od 500 milijuna građana, čuje se u cijelom svijetu.

„Ujedinjeni mnogo više značimo u svijetu; ujedinjeni smo u mnogo boljem položaju ne samo za obranu svojih interesa, već i za promicanje naših vrijednosti”, komentirao je predsjednik Komisije José Manuel Barroso na obilježavanju te povijesne obljetnice.

Povjerenik za proširenje Štefan Füle izjavio je: „Pristupanje deset država članica 1. svibnja 2004. donijelo nam je zajedničku stabilnost, sigurnost i prosperitet. Ono je ponovno ujedinilo Europu nakon dugih godina umjetne podjele tijekom Hladnog rata.”

Doista, proširenje EU-a na istok dodatno je učvrstilo demokraciju, slobodu i vladavinu prava za milijune ljudi koji su živjeli iza Željezne zavjese. Pristupanje Europskoj uniji bio je simbol nade i bolje budućnosti za milijune.

Stabilnost i jedinstvo

Prije deset godina EU se proširila s 15 na 25 država članica, što je ponovno ujedinjenoj Europi donijelo stabilnost. Dvama kasnijim proširenjima, pristupanjem Bugarske i Rumunjske 2007. te Hrvatske 2013., broj članica povećan je na 28.

Danas politika proširenja nastavlja poticati transformaciju i promicati stabilnost u zemljama jugoistočne Europe koje žele članstvo u EU-u. EU djeluje i utječe tako što im pomaže pri provedbi demokratskih i gospodarskih reformi, poboljšanju vladavine prava i gradnji mostova prema susjedima, čime se prevladava nasljeđe prošlosti.

Rast trgovine za nove države članice

Proširenje je proširilo unutarnje tržište. Ono je dodatno otvorilo trgovinske i financijske tokove, dajući priliku tvrtkama u EU-u i u zemljama koje su pristupile. Trgovina između starih i novih država članica gotovo se utrostručila.

BNP u središnjoj i istočnoj Europi rastao je u razdoblju od 1994. do 2008. po prosječnoj stopi od 4% godišnje. Procjenjuje se da je sam proces pristupanja pridonio gotovo polovici tog rasta, odnosno 1,75% u razdoblju od 2000. do 2008.

Nova radna mjesta

Gospodarska dinamičnost tih zemalja generirala je za samo šest godina od 2002. do 2008. tri milijuna novih radnih mjesta.

Rast u državama koje su pristupile pridonio je rastu u „starim” državama članicama povećanjem prilika za ulaganje i potražnje za njihovim proizvodima. U razdoblju od 2000. do 2008. pridonio je kumulativnom rastu u državama EU-15⁽¹⁾ od 0,5%.

Kao znak privlačnosti većeg jedinstvenog tržišta ulagačima, izravna strana ulaganja (FDI) iz ostatka svijeta u EU od proširenja udvostručila su se mjereno kao postotak BDP (s 15,2 BDP-a 2004. na 30,5% BDP 2012.), a prošireni dio privukao je 20% globalnog FDI-ja.

Ukupni FDI iz EU-15 u EU-12⁽²⁾ dosegao je 2012. iznos od 564 milijarde eura, što je porast od 357% u odnosu na 2007.

(1) EU-15: 15 država članica EU-a prije proširenja 2004.

(2) EU-12: države članice EU-a koje su se pridružile tijekom proširenja 2004. i 2007.

▶ Deseta obljetnica proširenja EU-a obilježena je manifestacijama diljem Europe, uključujući Cipar (gore), Češku (gore desno) i Mađarsku (dolje desno).

PROŠIRENJE ČINJENICE I BROJKE

GOSPODARSKI UTJECAJ OD 2004.

- ▶ Gospodarska dinamičnost tada „novih” zemalja EU-a generirala je za samo šest godina od 2002. do 2008. tri milijuna novih radnih mjesta.
- ▶ Njemački izvoz u 12 zemalja koje su se pridružile od 2004. gotovo se udvostručio.
- ▶ Izvoz Ujedinjenog Kraljevstva porastao je za približno 50%.
- ▶ Proširenje je u Nizozemskoj generiralo dodatni prihod od 11 milijardi eura.
- ▶ Zahvaljujući proširenju, BDP Austrije godišnje se povećavao za 0,4%.

GLOBALNI UTJECAJ

- EU ima 7% globalnog stanovništva (prema podacima iz 2012.), a njegov udio u globalnom BDP-u iznosi 23%.
- ▶ EU je jedno od pet najuspješnijih gospodarstava na svijetu.
  - ▶ On je najveći igrač na globalnoj trgovinskoj sceni.
  - ▶ EU je najveći izvor i odredište izravnih stranih investicija.

Ulaganja u sklopu Kohezijske politike

Sredstva iz fondova kohezijske politike zajedno sa sufinanciranjem iz država članica danas obuhvaćaju znatan udio javnih ulaganja u Europi – više od polovine javnih ulaganja u državama članicama kao što su Slovačka (92%), Mađarska (88%), Bugarska (81%), Litva (79%), Estonija (70%), Malta (63%), Latvija (60%) i Poljska (54%) u razdoblju od 2010. i 2012.

Koristi na razini cijelog EU-a

Veća Europa jača je Europa. Godine 2012. BDP je iznosio 13 bilijuna eura, odnosno 23% svjetskog BDP-a. Pristup je koristio i zemljama koje su se pridružile EU-u i starim državama članicama. Usporedo sa širenjem EU-a šire se i prilike za tvrtke, financijske ulagače, potrošače, turiste, studente i vlasnike nekretnina.

Proces proširenja pridonio je poboljšanju kvalitete života ljudi putem integracije i suradnje u područjima kao što su energika, promet, vladavina prava, migracije, sigurnost hrane, zaštita okoliša i klimatske promjene. Proširenje pridonosi i osiguranju primjene visokih standarda EU-a izvan njezinih granica, čime se smanjuju rizici za građane EU-a na koje negativno utječe, primjerice, uvezeno onečišćenje.

Proširena Europa u nekim je pogledima sigurnije mjesto. Putem procesa proširenja EU promiče demokraciju i temeljne slobode te učvršćuje vladavinu prava na zemlje koje se žele pridružiti, što smanjuje negativan utjecaj prekograničnog kriminaliteta. Trenutna politika proširenja jača mir i sigurnost u jugoistočnoj Europi te promiče oporavak i pomirenje nakon ratova iz 90-ih godina 20. stoljeća.

Prošireni EU utjecajniji je u današnjem višepolarnom svijetu. Proširena Unija promiče meku silu potrebnu za oblikovanje svijeta oko nas. Ona pridonosi projiciranju naših vrijednosti i interesa izvan naših granica.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-325_en.htm

► DAN EUROPE 2014. ŠIROM EU-A

Svake godine 9. svibnja Europa slavi Dan Europe – obljetnicu Schumanove deklaracije, govora koji je 9. svibnja 1950. održao Robert Schuman, tadašnji

minister vanjskih poslova Francuske, i koji je doveo do stvaranja onoga što je na koncu postao EU. Ove godine obilježena je 10. obljetnica proširenja EU-a na istok.

FRANCUSKA / Auvergne

U Auvergneu je na više od 50 manifestacija između 9. svibnja i 9. lipnja proslavljen cijeli „mjesec Europe”. Koncerti, konferencije, igre i natjecanja organizirani u suradnji s 20 partnera svi su imali jedan cilj: pomoći ljudima da otkriju Europu. Ovogodišnje su se manifestacije temeljile na igrama i natjecanjima. Kviz *Joue l'Europe en Auvergne* (Igra Europe u Auvergneu) pozivao je učenike iz cijele regije da točno odgovore na pitanja o Europi. Od 9. svibnja na Twitterovu računu @mdeauvergne s oznakom #mde2014 organizirano je natjecanje u „selfiejima”, a ljudi su na Facebooku mogli osvojiti karte za festival Europavox.

►Saznajte više:

www.europe-en-auvergne.eu

► AUSTRIJA / Beč

Večer prije Dana Europe u bečkoj gradskoj vijećnici održana je manifestacija „Beč za Europu – Europa za Beč”, na kojoj je gradonačelnik Michael Häupl zaželio dobrodošlicu povjereniku za regionalnu politiku Johannesu Hahnu i bivšoj članici Europskog parlamenta Mercedes Echerer. Gradonačelnik je istaknuo da su mir, gospodarski boljitak i socijalna ravnoteža temelj EU-a i dodao: „Jaki gradovi jedino su jamstvo jake Europe.” Govor povjerenika Hahna usredotočio se na ulogu i odgovornost Beča kao grada podunavske regije od supranacionalne važnosti.

► NIZOZEMSKA / Brabant

Već nekoliko godina Nizozemska obilježava Dan Europe manifestacijom *Europa Kijkdagen* (Otvoreni dani Europe) na kojoj se javnosti predstavlja važnost Europe u našim regijama. Tijekom tri dana projekti financirani iz EU-a organiziraju dane otvorenih dana, a ljudi na svoje oči gledaju što donosi Europa – npr. projekt Unas u Bredi.

►Saznajte više:

www.europaomdehoek.nl

▼ MAĐARSKA / Budimpešta

Kako bi obilježili 10. obljetnicu pristupa Mađarske EU-u i Dan Europe, ured premijera i predstavništvo Europske komisije organizirali su 11. svibnja 2014. u srcu Budimpešte utrku dugu 10 kilometara duž 10 amblematskih projekata koje je financirao EU. Više od 2000 sudionika protrljalo je stazom koja je vodila pokraj spektakularnih projekata kao što su Glazbena Akademija Franza Liszta, kupališta Lukács i Rudas te Bazaar u dvorcu. Svečanost dodjele nagrada održala se na Trgu Erzsébet u srcu Budimpešte, lokaciji Festivala Dana Europe. Na izložbi projekata sufinanciranih sredstvima EU-a koju je organizirao ured premijera predstavljena je publikacija o 100 projekata provedenih u Mađarskoj od 2007. do 2013.

►Saznajte više:

<http://bbu.hu/eu10/>

LITVA / Vilnius

Na središnjim trgovima glavnog grada Vilniusa održana je velika ulična izložba ilustrirane karte Litve s naglaskom na prometni sektor zemlje. Uz nju je tematski šator ugošćivao posjetitelje svih uzrasta pružajući informacije o projektima prometne infrastrukture financiranim sredstvima EU-a. Tijekom cijelog dana posjetitelji su pozivani da rješavaju tematske križaljke i provjeravaju svoje znanje na interaktivnim kvizovima. Manifestaciju je organiziralo litavsko ministarstvo prometa i komunikacija u sklopu trodnevnog obilježavanja Dana Europe u organizaciji informativnog ureda Europskog parlamenta u Litvi.

POLJSKA / Warmińsko-Mazurskie

Dan Europe i 10. obljetnica pristupanja Poljske Europskoj uniji obilježeni su u sklopu programa prekogranične suradnje Litve i Poljske s građanima Olsztyna, glavnog grada Warmińsko-Mazurskog vojvodstva. Manifestacija „Suradnjom dobivate” okupila je korisnike programa koji su željeli pokazati svoja postignuća u sklopu projekata. Posjetitelji starog grada Olsztyna pozvani su da sudjeluju na pokaznim vježbama „Vatrogasna brigada u akciji” i „Psi u carinskoj službi”, nizu demonstracija prve pomoći, opreme i vozila. Mogli su i nazočiti projekcijama filmova o zajedničkoj povijesti Poljske i Litve te se okušati u igrama i natjecanjima na temu EU-a.

►Saznajte više:
www.lietuva-polska.eu

ITALIJA / Campania

Regija Campania održala je 9. svibnja svečanost dodjele nagrada učenicima koji su sudjelovali u natjecanju *Racconta all'Europa, Chiedi all'Europa* („Kaži Europi, pitaj Europu”), koje je regija organizirala kako bi objasnila ulogu EU-a u lokalnom razvoju. Cilj je manifestacije bio i proširiti znanje ljudi o poslu koji Campania obavlja u pogledu programiranja sredstava iz fondova EU-a, osobito iz EFRR-a. Svečanost je bila i prilika za predstavljanje zanimljivih multimedijskih produkcija te promicanje temeljnih vrijednosti EU-a.

► Saznajte više:

www.facebook.com/concorso.raccontaalleuropa

<http://festivaleuropasecondaedizione.digitcampania.it/>

HRVATSKA / Zagreb

U Zagrebu su Dan Europe zajednički obilježili predstavništvo Europske komisije, informativni ured Europskog parlamenta te Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. Petnaest ustanova sudionica pokazivalo je svoje informativne i promidžbene materijale informirajući zainteresirane građane o projektima koji se financiraju iz strukturnih fondova i članstvu Hrvatske u EU-u. Nakon uvodnih govora ministrice vanjskih i europskih poslova Vesne Pusić i voditelja predstavništva Europske komisije Branka Baričevića održani su koncerti zborova i DJ-jeva te radionice za djecu. Tijekom brzog spoja kandidatima za europske izbore pružila se prilika za prezentaciju javnosti.

ČEŠKA / Prag

Godišnje obilježavanje Dana Europe bilo je povezano s 10. obljetnicom pristupanja Češke Europskoj uniji. Manifestacijama diljem zemlje nastojalo se potaknuti rasprave o koristima, iskustvima i budućem smjeru Češke u EU-u. Manifestacije su započele konferencijom održanom pod pokroviteljstvom predsjednika Miloša Zemana pod nazivom „Kako Europa vidi Češku, a kako Češka Europu”. Od 29. do 30. travnja 2014. na praškim riječnim otocima održan je festival na otvorenom s koncertima, informativnim štandovima o europskim pitanjima i kvizovima. Večer prije obljetnice pristupanja kula Petrin obasjana je bojama EU-a, a nebo nad Pragom obasjao je vatromet.

▶ REGIOSTARS 2014 PRIZNANJA REGIONALNIM PROJEKTIMA KOJI RJEŠAVAJU TEMELJNE PROBLEME EUROPE

POBJEDNICI
2014.

Na svečanosti dodjele nagrada RegioStars u Bruxellesu 31. ožujka 2014. povjerenik za regionalnu politiku Johannes Hahn i bivši predsjednik Odbora regija Luc Van den Brande objavili su dobitnike prestižnih nagrada RegioStars za 2014., koje se dodjeljuju regionalnim projektima s najviše potencijala i inovacija.

Nagrade za 2014. dodjeljivale su se u četiri kategorije koje odražavaju temeljne probleme današnje Europe: generiranje rasta i otvaranje radnih mjesta, suzbijanje nezaposlenosti, promicanje ekološki prihvatljiva gospodarstva te održiv urbani prijevoz.

U uži izbor za 7. izdanje dodjele nagrada RegioStars žiri je uvrstio 19 finalista iz 80 projekata na temelju četiri ključna kriterija: inovacija, utjecaj, održivost i partnerstvo. Ti su projekti pokazani u listopadu 2013. tijekom 11. godišnjih otvorenih dana Europskog tjedna regija i gradova 2013. te su odabrani dobitnici za svečanost dodjele nagrada.

Ovogodišnja manifestacija održana je u ključno vrijeme finalizacije planova strateških ulaganja u državama članicama, tzv. „sporazuma o partnerstvu” kojima se uređuje način potrošnje sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u sljedećih sedam godina.

**PAMETAN RAST
UMJETNOST
NA STOLICAMA –
NORTE, PORTUGAL
POTPORA RASTU PUTEM
INOVATIVNOG DIZAJNA**

Ovaj je kreativni dizajnerski projekt pridonio oživljavanju

sektora proizvodnje namještaja koji u portugalskom regionalnom gospodarstvu ima dugu tradiciju. Proizvodnja namještaja godinama je jedna od najvažnijih industrijskih aktivnosti u gradu Paredesu na sjeveru Portugala. Taj grad ima najveću koncentraciju tvornica stolica u Europi, a njegov udio u nacionalnoj proizvodnji namještaja iznosi 65%. Iako je ta industrija iznimno produktivna, imidž joj je bio staromodan i konzervativan. Projekt „Umjetnost na stolicama” osmišljen je s ciljem kapitalizacije regionalne stručnosti u konstrukciji namještaja i poticanja kreativnosti u industriji. Kruna projekta bila je međunarodna izložba održana 2012. u Paredesu, jedna od najvećih ikad održanih globalnih manifestacija s temom stolica, umjetnosti i dizajna.

▶Saznajte više: www.artonchairs.com/pt/index

**ODRŽIV RAST
BEACON – ZAPADNI
WALES I VALLEYS, UK
ZADOVOLJAVANJE
POTRAŽNJE SVE
BROJNIJEG
STANOVNIŠTVA**

Porast stanovništva zajedno

sa sve većom prijetnjom klimatskih promjena dovest će do dramatične potražnje za resursima koje nudi planeta. BEACON je inicijativa koja razvija integrirane „ekološke opskrbe lance” radi razvoja novih puteva prema funkcionalnim, jeftinim proizvodima za koje se umjesto nafte koristi biomasa. U žarištu je projekta BEACON biorafiniranje, proces u kojem se sirovina neprehrambenih usjeva koristi na isti način na koji rafinerije nafte koriste sirovu naftu za proizvodnju širokog spektra proizvoda. Biorafiniranje se smatra ključnim za rastuće biogospodarstvo EU-a. BEACON je razvio mrežu znanstvenih stručnjaka na sveučilištima Aberystwyth, Bangor i Swansea u Walesu u Ujedinjenom Kraljevstvu. Putem te mreže projekt otvara nova radna mjesta u ruralnim područjima Walesa potičući unutarnja ulaganja i promičući velšku znanstvenu izvrsnost na globalnoj razini. BEACON je tvrtkama iz raznih sektora već pružio pomoć pri proizvodnji inovativnih proizvoda. Primjerice, njegova suradnja s tvrtkom Aber Instruments iz Aberystwytha dovela je do toga da ta velška tvrtka za mjerenje biomase dobije prvu narudžbu sonde za biomasu.

▶Saznajte više: beaconwales.org/en/

**INKLUZIVAN RAST
FIFTEEN CORNWALL
– CORNWALL
I OTOČJE SCILLY, UK
NOVI ŽIVOT KUHINJE**

Strast prema kuhanju transformira mlade živote u jednom od najzapostavljenijih

dijelova Engleske. Nadahnut slavnim kuharom Jamiejem Oliverom, „Fifteen Cornwall” nije samo restoran, već i socijalno poduzeće koje prikraćenim nezaposlenima u dobi od 16 do 24 godine nudi priliku za kuharsku izobrazbu. U sklopu te revolucionarne inicijative obučeno je gotovo 130 mladih ljudi, a mnogi od njih suočavaju se s ozbiljnim izazovima kao što su kriminalni dosje, zloraba opojnih sredstava, mentalna bolest i invaliditet. Njih 89 maturirali su kao kuhari, a više od 90% i dalje je zaposleno. Svake godine projekt vraća 1,2 milijuna eura u lokalno gospodarstvo otvarajući radna mjesta u vitalnom turističkom sektoru regije.

▶Saznajte više: www.fifteencornwall.co.uk/

**CITYSTAR
GDYNIJSKA MREŽA
TROLEJBUSA –
GDYNIA, POLJSKA
EKOLOŠKI PRIHVATLJIVI
TROLEJBUSI DONOSE
BOLJU KVALITETU ŽIVOTA
U GRADU**

Projektom se željela povećati konkurentnost ekološki prihvatljiva javnog prijevoza i poboljšati kvaliteta usluge. Sastojao se od velikog unaprjeđenja trolejskog sustava i infrastrukture u Gdyniji, što je povećalo broj putnika i smanjilo vrijeme putovanja. Da bi se povećao broj modernih, ekološki prihvatljivih i pristupačnih trolejbusa, kupljeno je 28 novih niskopodnih trolejbusa. Projektom je obnovljen imidž javnog prijevoza u Gdyniji, što je dovelo do povećanja broja putnika i stvaranja izravnih koristi za stanovnike i lokalno gospodarstvo.

▶Saznajte više: www.pktgdynia.pl/?lang=en

▶SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/regiostars/regiostars_en.cfm

▶ 20 GODINA ODBORA REGIJA

GLAS REGIJA I GRADOVA

Odbor regija (OR) osnovan je 1994. Danas se može osvrnuti na 20 godina sve većeg utjecaja na europsku scenu koji ima kao „glas regija i gradova“.

Tijekom zadnjih 20 godina OR je postao proaktivna skupština s važnom i konstruktivnom ulogom u oblikovanju i razvoju politika EU-a vezanih uz regije. Taj se status i sve veći utjecaj odražava u njegovu doprinosu novim Uredbama o kohezijskoj politici za razdoblje od 2014. do 2020., gdje je uspješno zagovarao i progurao promjene koje najbolje zadovoljavaju potrebe regija i gradova Europe.

U zaštiti regionalnog gledišta

Dvadeset godina Odbor regija neumorno ustraje na regionalnijem pristupu koji Europu dovodi bliže građanima. On zagovara Europu koja poklanja više pozornosti načelu supsidijarnosti i specifičnim značajkama regija.

COTER – Povjerenstvo za teritorijalnu kohezijsku politiku

Članovi OR-a organizirani su u šest povjerenstava zaduženih za potporu procesu pripreme mišljenja o zakonodavnim prijedlozima Europske komisije. Zakonodavnim prijedlozima Komisije o regionalnoj politici bavi se Povjerenstvo za teritorijalnu kohezijsku politiku (COTER). Povjerenstvo COTER zaduženo je za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, Europske strukturne i investicijske fondove, prostorno planiranje, politiku urbanog razvoja, stanovanje, promet i transeuropske prometne mreže, teritorijalnu suradnju (uključujući EGTC) te makroregije.

Povjerenstvo COTER pruža punu potporu kohezijskoj politici i jak je saveznik odbora REGI Europskog parlamenta. Utjecaj koji COTER ima na reformiranu kohezijsku politiku za razdoblje od 2014. do 2020. istaknut je na stranici 27.

▶ SAZNAJTE VIŠE

<http://cor.europa.eu/hr/activities/commissions/coter/Pages/coter.aspx>

▷ 20 GODINA RASTA: VREMENSKA CRTA OR-A

1992. – 2000. Savjetodavna faza

Iako je njegova prva plenarna sjednica održana 1994., Odbor regija službeno je osnovan 1992. na temelju Ugovora iz Maastrichta, a njegovi se temelji mogu pronaći mnogo godina prije toga u prijedlogu Europske parlamentarne skupštine (prethodnice Europskog parlamenta) o osnivanju savjetodavnog odbora o regionalnim gospodarstvima iz 1960.

No ideja o savjetodavnom tijelu sastavljenom od predstavnika regionalnih i lokalnih vlasti počela je poprimati oblik tek Jedinstvenim europskim aktom iz 1986. Jedinstveni europski akt prepoznao je važnu ulogu regionalnog razvoja u stvaranju potpuno funkcionalnog jedinstvenog tržišta naglašavajući jaku vezu između gospodarske i socijalne kohezije.

U lipnju 1988. Europska komisija osnovala je Savjetodavno vijeće regionalnih i lokalnih vlasti, čime je inaugurirana metoda savjetovanja sa srednjim razinama vlasti.

Godine 1991. predsjednici država i vlada zemalja EU-a (Europsko vijeće u Maastrichtu) sporazumjeli su se oko formiranja Odbora regija, tijela s dvostrukom ulogom: pomaganja pri oblikovanju europskog zakonodavstva i djelovanja u svojstvu izravne veze između Bruxellesa i građana Europe.

2001. – 2005. Konsolidacija OR-a

Tijekom druge faze OR je nastojao ojačati sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti u procesu donošenja odluka u Europi. Aktivno je sudjelovao u radu Konvencije o budućnosti Europe (2001. do 2004.), koja je prepoznala OR-ovu ključnu ulogu u predstavljanju regija, kao i u praćenju i provedbi načela supsidijarnosti.

OR više nije bio ograničen na naknadno komentiranje inicijativa Komisije, već je mogao intervenirati na početku procesa, procijeniti teritorijalni utjecaj i istaknuti druge mogućnosti.

UKRATKO O OR-U

Uloga je OR-a da na temelju iskustava s terena diljem Europe iznosi lokalna i regionalna gledišta na zakonodavstvo EU-a. On to čini objavom izvješća („mišljenja“) o prijedlozima Europske komisije. OR može sastavljati mišljenja i na vlastitu inicijativu, što mu omogućuje stavljanje pitanja na dnevni red EU-a.

OR ima 353 člana izabrana na regionalnoj i lokalnoj razini 28 država članica EU-a. Članovi su organizirani kao nacionalne delegacije odražavajući ukupnu političku, geografsku i lokalnu/regionalnu ravnotežu svake države članice EU-a.

Zahvaljujući svojim platformama i mrežama, OR igra i važnu ulogu kao forum za komunikaciju i razmjenu dobrih praksi.

Njegov je predsjednik Michel Lebrun (BE/EPP), koji je 1. srpnja 2014. zamijenio Ramóna Luisa Valcárcela Sisa nakon njegova izbora za člana Europskog parlamenta. Jiří Buriánek imenovan je novim glavnim tajnikom Odbora regija, a svoj će položaj preuzeti kasnije ove godine. Daniel Janssens glavni je tajnik *ad interim* od 1. travnja 2014.

EUROPEAN UNION

Committee of the Regions

▶ Bivši predsjednik Europske komisije Jacques Delors (u sredini) s bivšim predsjednicima OR-a (slijeva) Cllr Sir Albertom Boreom, Peterom Straubom, Josom Chabertom i Manfredom Dammeyerom prigodom obilježavanja 10. obljetnice Odbora regija.

OR je i pokretao inicijative osmišljene za organiziranje strukturirana dijaloga s lokalnim i regionalnim vlastima te njihovim udruženjima. Takvi su skupovi obuhvaćali konferencije, seminare i izložbe na kojima su se okupljali deseci regionalnih i lokalnih partnera, a 2003. pokrenuo je svoje prve OTVORENE DANE, Europski tjedan regija i gradova, što je sada jedan od ključnih skupova u Bruxellesu za lokalne i regionalne dionike, a organizira ga u suradnju s Općom upravom za regionalnu i urbanu politiku.

Tijekom tog razdoblja, zahvaljujući jačoj političkoj ulozi u zakonodavnom procesu i proaktivnu pristupu, OR je mogao djelovati kao katalizator regionalne i lokalne prisutnosti u europskom zakonodavstvu.

OD 2006. DO DANAS

Or kao politička skupština

Tijekom treće faze svoje povijesti OR je postao jamac sudjelovanja teritorijalnih aktera u procesu donošenja odluka u Europi.

Od 2006. OR je uspostavio niz mreža za razvoj i strukturiranje umrežavanja između regionalnih i lokalnih aktera te poboljšanje rada svojih povjerenstava pružanjem dodatnih informacija i podataka. Trenutno djeluje pet mreža: Platforma za praćenje strategije Europa 2020, Mreža za praćenje supsidijarnosti, platforma Europskih grupacija za teritorijalnu suradnju, portal lokalnih i regionalnih vlasti EU-a o suradnji u razvoju „ATLAS“, Euro-mediterranska regionalna i lokalna skupština (ARLEM) te Konferencija tijela regionalnih i lokalnih vlasti za istočno partnerstvo (CORLEAP).

Te mreže regijama i gradovima omogućuju skretanje pozornosti Europske komisije na njihove konkretne probleme i očevidjanje. OR-u, k tome, omogućuju pružanje korisnih informacija

„**Europljani žele da Europa bude usklađenija s njihovim svakodnevnim životima, a od svojih lokalnih i regionalnih izabраниh predstavnika traže da brane njihove interese na europskoj razini i još više sudjeluju u procesu donošenja odluka u Europi.**”

MAREK WOZNAK (PL/EPP) –
PREDSJEDNIK POVJERENSTVA COTER

savjetodavnim ustanovama kako bi bolje procijenile utjecaj predloženog zakonodavstva.

Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora u prosincu 2009. proširen je raspon tema i nametnuto obvezno izravno savjetovanje Komisije s regijama i gradovima oko velikog broja područja politika prije donošenja zakonodavstva.

Tješnja buduća suradnja

Godine 2014. OR je zajedno s Europskim gospodarsko-socijalnim vijećem (EGSV-om) potpisao ugovor o suradnji s Europskim parlamentom radi jačanja njegove uloge u zakonodavnom procesu. U tom okviru OR će sustavno davati Parlamentu procjene utjecaja europskog zakonodavstva. Taj novi postupak prilika je da OR-ovi izvjestitelji dobiju jači utjecaj na ishod sastanaka Vijeća, Komisije i Parlamenta u područjima politika za koja su stručni.

▶ GLAVNA POSTIGNUĆA OR-A U IZRADI REFORMIRANE KOHEZIJSKE POLITIKE

Kohezijska politika u središtu je interesa lokalnih i regionalnih vlasti u cijeloj Europi. Glas OR-a u vezi s kohezijskom politikom za razdoblje poslije 2013. čuo se stoga u nizu mišljenja donesenih tijekom zadnje četiri godine, npr. mišljenju o prognozama koje je zatražila Komisija, mišljenju o Petom izvješću o koheziji, mišljenju o uredbama o svakom od strukturnih fondova i konačno rezoluciji o paketu u cjelini. Zahvaljujući bliskim kontaktima OR-ovih izvjestitelja s pregovaračkim timovima Europskog parlamenta i Vijeća, OR je uspio znatno pridonijeti raspravi o budućoj kohezijskoj politici i osigurati iskreno uzimanje u obzir interesa europskih lokalnih i regionalnih vlasti. Zbog toga su dva suzakonodavca u konačnoj verziji paketa zakonodavstva uvažila nekoliko ključnih političkih preporuka OR-a.

Pozitivan doprinos

▶ **Više fleksibilnosti u tematskoj koncentraciji i povećanom korištenju financijskih instrumenata**

OR je zahtijevao više fleksibilnosti u tematskoj koncentraciji raznih fondova vezanih uz prioritete strategije Europa 2020 u odnosu na početni zahtjev Komisije. Taj su zahtjev dijelili i Europski parlament i Vijeće, koji su ga i nametnuli. Mogućnosti korištenja financijskih instrumenata proširene su na sve tematske prioritete i sve fondove, što bi trebalo otvoriti nove mogućnosti za javno-privatna partnerstva u financiranju projekata EU-a.

▶ **Jača teritorijalna i urbana dimenzija**

Uz podršku OR-a integrirana dimenzija kohezijske politike znatno je ojačana. Uvedeni su neki važni alati, npr. proširenje lokalnog razvoja koji vodi zajednica (CLLD) na sve fondove, integrirana teritorijalna ulaganja (ITI), zajednički akcijski planovi, teritorijalni paktovi (za ESF) i operativni programi financirani iz više fondova.

▶ **Nova kategorija „regija u tranziciji”**

Slijedom zahtjeva OR-a stvorena je nova kategorija „regija u tranziciji”, koja omogućuje prilagodbu potpore EU-a u skladu s raznim razinama razvoja.

▶ **Uvrštavanje partnerstva i upravljanja u ključna načela**

Osim što je u Uredbi o zajedničkim odredbama (CPR-u) po prvi put uz načelo partnerstva izričito navedeno i načelo upravljanja na više razina, OR-ova potpora uvjerila je Europski parlament i Vijeće da bi lokalne i regionalne vlasti trebale imati važniju ulogu u partnerstvu, za razliku od razdoblja od 2007. do 2013., kada su bili na istoj razini sa socijalnim partnerima i NVO-ovima.

Mjere kojima se OR protivio

▶ **Pričuva vezana uz uspješnost**

OR i Europski parlament protivili su se uvođenju pričuve vezane uz uspješnost, ali su pristali na okvir mjerenja uspješnosti apsorpcije fondova EU-a. OR se osobito pribojavao da bi pričuva te vrste aktivno poticala regije na manje ambiciozan stav pri postavljanju ključnih pokazatelja kako bi dobili nagradu za njihovo postizanje.

▶ **Makroekonomska uvjetovanost**

Zbog poštenja i efikasnosti ulaganja OR se dosljedno suprotstavljao obustavi ili prekidi obveza i uplata u slučaju da se nacionalna vlada ne pridržava makroekonomskih preporuka Komisije. Konačni ishod pregovora omogućuje dopunjavanje sporazuma o partnerstvu i operativnih programa na temelju makroekonomskih preporuka u prvoj niti (s čime se OR usuglasio), ali u drugoj niti uvodi mogućnost obustave obveza i uplata u slučaju da se države članice ne pridržavaju makroekonomskih preporuka EU-a, suprotno OR-ovu stajalištu.

▶ **SAZNAJTE VIŠE**

<http://cor.europa.eu/hr/Pages/home.aspx>

▶ VAŠIM RIJEČIMA

POGLEDI INTERESNIH GRUPA NA KOHEZIJSKU POLITIKU 2014. – 2020.

Panorama pozdravlja vaš doprinos!

Vašim riječima rubrika je *Panorama* u kojoj dionici na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini iznose svoja stajališta o reformiranoj kohezijskoj politici, Europskim strukturnim i investicijskim (ESI) fondovima te europskoj regionalnoj politici na djelu. *Panorama* pozdravlja vaš doprinos na vašem jeziku, koji ćemo možda objaviti u budućim izdanjima.

Da biste se informirali o rokovima i smjernicama za svoj prilog, obratite nam se na adresu: regio-panorama@ec.europa.eu

▶ MINISTARSTVO REGIONALNOG RAZVOJA, ČEŠKA

ČEŠKI SPORAZUM O PARTNERSTVU: DOBRO UTEMELJENA STRATEGIJA ZA GODINE KOJE DOLAZE

Tijekom razdoblja od 2007. do 2013. kohezijska politika pridonijela je otvaranju 82 000 novih radnih mjesta i 200 inovativnih tvrtki u Češkoj. Novo razdoblje od 2014. do 2020. predstavlja novu prigodu za korištenje fondova EU-a, što pruža mnogo mogućnosti, ali postavlja i izazove vezane uz djelotvornost, efikasnost i transparentnost. Tijekom priprema, primijenili smo svoje iskustvo, i dobro i loše, stečeno tijekom zadnjih deset godina te smo u skladu s tim izmijenili provedbena pravila. U suradnji s vrlo raznolikim partnerima pripremili smo dobro utemeljenu strategiju za godine koje dolaze.

Rezultat je sporazum o partnerstvu kojim su prioriteti za financiranje usmjereni prema gospodarstvu utemeljenom na znanju, potpori istraživanju, razvoju, obrazovanju, infrastrukturi te održivu okolišu. Vjerujem da će temeljita priprema dovesti do glatke provedbe i smanjiti razlike u društveno-ekonomskom razvoju ne samo u Češkoj, već i u cijelom EU-u, čime će se povećati njegova konkurentnost i unaprijediti jedinstveno tržište. Ako svi uspijemo postići dobre rezultate, ta politika ima sjajnu budućnost.

DANIEL BRAUN – Zamjenik ministra, nacionalno koordinacijsko tijelo

MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT CZ

▶ REGIJA GLAVNOG GRADA BRUXELLESA, BELGIJA

FOKUS NA URBANOM RAZVOJU PRILIKA JE ZA BRUXELLES

Smještena u središtu EU-a, regija glavnog grada Bruxellesa potpuno sudjeluje u postizanju ciljeva kohezijske politike. Kao dio belgijske savezne države regija je pridonijela oblikovanju politike za razdoblje od 2014. do 2020. isticanjem ključne uloge koju europski gradovi igraju u generiranju zapošljavanja i rasta. Gradovi djeluju kao katalizatori prilika i izazova te imaju veću koncentraciju i jednih i drugih, zbog čega su idealni testni tereni za uspjeh kohezijske politike.

Bruxelles se raduje i promjeni prema urbanom razvoju i činjenici da će se sada u obzir uzimati i regionalni socioekonomski faktori kao što su nezaposlenost i obrazovanje, a ne samo kriterij regionalnog BDP-a, po prirodi uskog mjerenja. Regija Bruxellesa bogata je u proizvodnji dobara (BDP-u), ali siromašna u pogledu stanovništva (prihoda), a sada će moći gotovo udvostručiti svoje obveze svladavanja izazova koje postavljaju gospodarska, socijalna i ekološka polarizacija u gradu. Pritom će se angažirati na postizanju ciljeva strategije Europe 2020 u regiji na korist svojih stanovnika i poslovnih zajednica.

VALENTIN GRAAS – Savjetnik u lokalnoj upravi, regija glavnog grada Bruxellesa

►GLOBALNI FOND ZA RAZVOJ GRADOVA (FMDV)

POJEDNOSTAVNENI, EFIKASNI PROCESI NUŽNI ZA USPJEH KOHEZIJSKE POLITIKE

FMDV (Globalni fond za razvoj gradova) međunarodna je mreža gradova specijalizirana za pružanje rješenja financiranja za urbani i lokalni gospodarski razvoj.

Iako program za razdoblje 2014. do 2020. sadržava mnogo pozitivnih promjena, velik broj tijela lokalne vlasti i dalje će imati poteškoća s njegovom provedbom na operativnoj razini jer često imaju problema s pripremom i prijavom projekata (primjerice, s iznalaženjem odgovarajućih tehničkih vještina u vlastitim ustanovama ili osiguranjem nužnih zajedničkih sredstava). To znači da se cilj suzbijanja regionalnih i infraregionalnih nejednakosti može postići samo ako se provedu sljedeće radnje:

- ▶ stvaranje boljih veza i koordinacije između fondova na raznim geografskim razinama vlasti,
- ▶ pojednostavljanje procesa zajedno s programom povećanja kapaciteta za upravljanje fondovima EU-a,
- ▶ razvoj efikasna, održiva procesa dobivanja financiranja iz miješanih izvora: javnog sektora (iz EU-a te s nacionalne i lokalne razine), opće javnosti i privatnog sektora.

Da bi se optimalno iskoristile europske sheme financiranja i potakla dobra praksa koja se može dijeliti, ključno je formirati mreže i razmjenjivati iskustva. To su temeljni ciljevi programa *Resolutions to Fund Cities*, koji FMDV koordinira u svijetu i u Europi.

JEAN-FRANÇOIS HABEAU – Zamjenik izvršnog direktora, FMDV

►EUROCITIES

JAČANJE ULOGE GRADOVA PUTEM NOVIH ESI FONDOVA

Nova pravila regionalnih ulaganja za razdoblje od 2014. do 2020. uzimaju u obzir potrebu za ulaganjem u urbane prostore Europe i uključivanje gradova u programiranje. Obvezujuća pravila sporazuma o partnerstvu podupiru uključivanje gradova u programiranje i dodjelu fondova. Time se prepoznaje potreba da gradovi, kao glavni pokretači gospodarskog rasta i otvaranja radnih mjesta, sudjeluju u donošenju odluka o ulaganju sredstava iz europskih fondova. Gradonačelnici znaju koja su ulaganja potrebna na terenu. Države članice koje ne uspiju iskoristiti to znanje napraviti će si medvjedu uslugu.

Najmanje 5% sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR-a) mora se dodijeliti za integrirani održiv urbani razvoj. Taj zahtjev očito nije u skladu s izazovima s kojima se gradovi suočavaju, ali predstavlja minimum koji će pokazati vrijednost integrirane lokalne akcije. Novi alati promiču i kombinirano korištenje sredstava iz Europskog socijalnog fonda i EFRR-a, što u načelu pridonosi povezivanju mjera za obnovu urbanog prostora i tržište rada. Novi program za inovativne akcije u urbanim područjima u sljedećih sedam godina raspolaže s 330 milijuna eura. Iako skromna, ta sredstva simboliziraju ambiciju Komisije da pomogne gradovima pri iznalaženju rješenja za složene izazove urbanih područja.

VANDA KNOWLES – Politička direktorica

▶PROGRAM BALTIČKE REGIJE

NOVI PROGRAM BALTIČKE REGIJE SPREMAN JE ZA POKRETANJE

Baltička regija ima jedinstvenu tradiciju regionalne suradnje na raznim razinama i u pogledu raznih tema. Godine 2009. donesena je makroregionalna strategija EU-a za baltičku regiju radi daljnjeg jačanja suradnje na zajedničkim prioritetima. To je izvrsno polazište za regionalni program transnacionalne suradnje za razdoblje od 2014. do 2020. No ona je istodobno uzrokovala intenzivan napor tijekom programiranja kako bi se pomirili razni ciljevi, interesi i očekivanja, a da se ne izgubi tematska koncentracija, što je ključno načelo kohezijske politike za razdoblje od 2014. do 2020.

Tijekom više od dvije godine predstavnici jedanaest zemalja sudionica iz EU-a i izvan njega postigli su zajedničke dogovore o opsegu budućeg programa, koji će se uskoro prijaviti Europskoj komisiji. Sada se veselimo mnogim novim i zanimljivim projektima koji će nam pomoći da poboljšamo institucionalne kapacitete baltičke regije za poticanje inovacije, očuvanje prirodnih resursa i poboljšanje pristupačnosti. Strategija EU-a dobit će konkretnu potporu za pokretanje novih projekata i napora za koordinaciju. Da bi se novi program pokrenuo do kraja 2014., potrebno je osmisliti i usuglasiti još mnogo praktičnih aranžmana, i to uvijek duž „tanke crte” između pojednostavnjivanja procedura za kandidate i projekte i osiguranja financijske odgovornosti za program.

RONALD LIESKE – *Voditelj tima, odjel za upravljanje programom i komunikaciju*

▶PODKARPATSKO VOJVODSTVO, POLJSKA

PROMJENA PRISTUPA KOHEZIJSKOJ POLITICI

Pozdravljam priliku za dodatnu kapitalizaciju gospodarskog i socijalnog kapitala podkarpatske regije putem fondova EU-a. Zahvaljujući reformama kohezijske politike, investicijski projekti trebali bi imati veći utjecaj na razvoj predmetnih regija i gradova. To će biti iznimno dobro uzevši u obzir probleme s kojima se EU danas susreće. Napori za potporu inovativnom i konkurentnom gospodarstvu te postizanje ujednačene distribucije rasta u svim regijama omogućuju nam djelotvornost u smanjenju gospodarskih i socijalnih nejednakosti, koje su tako raširene.

Na temelju dosadašnjih iskustava uvjereni smo da programi vođeni u sklopu kohezijske politike doprinose razvoju podkarpatske regije zahvaljujući, između ostaloga, učinkovitom i dobro osmišljenom procesu njihove provedbe, što stavlja osobit naglasak na specijalizaciju u konkretnim gospodarskim područjima. Nadamo se da će novac dobiven u okviru nove kohezijske politike biti usmjeren uglavnom u otvaranje novih radnih mjesta, osobito potporom malim i srednjim poduzećima, te da će to dovesti do inovativnog i konkurentnog rasta u Europi. K tome, jačanje istraživanja i stavljanje naglaska na tehnološki razvoj ulaganjem u edukaciju zajedno s inovativnim poduzetništvom trebalo bi dovesti do smanjenja nezaposlenosti, društvenog isključivanja i siromaštva.

WŁADYSŁAW ORTYL – *Guverner*

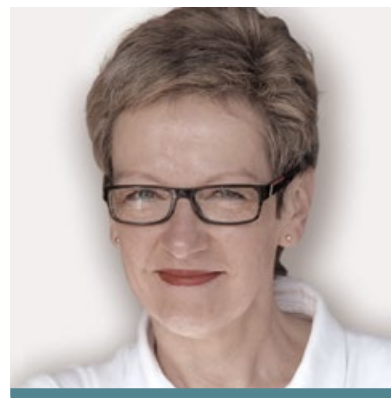

►REFERENTNI OKVIR ZA ODRŽIVE EUROPSKE GRADOVE (RFSC) PREVLADAVANJE IZAZOVA URBANOG RAZVOJA

Integrirani održiv razvoj ključni je aspekt kohezijske politike za novo programsko razdoblje. Njegov je cilj ojačati gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju smanjenjem nejednakosti u EU-u. Europski gradovi igraju vitalnu ulogu u tom kontekstu jer su središta gospodarske aktivnosti, inovacija i zapošljavanja. No pred njima su i neki izazovi: nezaposlenost i siromaštvo, starenje stanovništva, migracija, ekološki, klimatski i energetske problemi, promet i zagušenje, itd. Prevladavanje tih izazova zahtijeva integrirana rješenja koja uravnotežuju gospodarske, socijalne i ekološke aspekte, a prilagođena su lokalnim potrebama.

RFSC svim europskim lokalnim vlastima nudi praktičnu potporu pri osmišljavanju i poboljšanju integriranih rješenja urbanog razvoja. Njegove usluge trenutno koristi gotovo sto gradova u Europi, a razvijen je kao zajednička inicijativa država članica, Europske komisije i Vijeća europskih općina i regija (VEOR-a) kako bi se zajednici gradova koje žele učiti jedni od drugih dao zajednički prostor i glas uvažavajući razlike između lokalnih prioriteta.

ANGELIKA POTH-MÖGELE – *Politička direktorica, VEOR, članica tima koji upravlja RFSC-om*

►REGIONALNO VIJEĆE MORAVSKO-ŠLESKE KOHEZIJSKE REGIJE, ČEŠKA NADE I OČEKIVANJA VODE PRIPREME U MORAVSKO-ŠLESKOJ REGIJI

Naglasak kohezijske politike EU-a na gradove u ostravskoj aglomeraciji, području koje je zbog svoje industrijske povijesti i velike koncentracije stanovništva u velikim gradovima jedinstveno u Češkoj, pruža priliku za korištenje 430 milijuna eura iz fondova. Pripremi planiranja ostravskih integriranih teritorijalnih ulaganja dobru potporu pružaju lokalni partneri svojim nadama i očekivanjima. Plan ulaganja stavlja naglasak na tri ključna elementa: dobra radna mjesta, obrazovanje i povoljan okoliš.

Želja za napretkom poslovična je za projekt nazvan Moravska-šleska 20|20. Od (dosad) dvadeset mještana raznih profesija i područja interesa zatražili smo da podijele svoje neizrečene ideje i hrabre misli kako bismo nadahnuli ljude koji rade na regionalnom razvoju i zajedno oblikovali budućnost. Čak i različita mišljenja mogu dovesti do jednog zajedničkog cilja. Da biste osjetili dio tog entuzijazma, posjetite nas na web-mjestu.

www.smartregion.eu

MICHAL SOBEK – *Glasnogovornik, Vijeće Moravsko-šleske regije*

NEKA SE VAŠ
GLAS ČUJE

regio-panorama@ec.europa.eu

▶ POBOLJŠANJE DOBROG UPRAVLJANJA U EUROPSKIM STRUKTURNIM I INVESTICIJSKIM FONDOVIMA

U programskom razdoblju od 2014. do 2020. za Europske strukturne i investicijske (ESI) fondove borba protiv prijevара i korupcije bit će među prioritetima Komisije. Među ostalim mjerama, Komisija je razvila nove smjernice i alate s ciljem jačanja sposobnosti država članica za suzbijanje prijevара i korupcije u Europskim strukturnim i investicijskim fondovima.

U razdoblju od 2014. do 2020. godine EU će putem financiranja kohezijske politike uložiti ukupno 351,8 milijardi eura. Od ključne je važnosti osigurati da se ti resursi valjano utroše i postignu najveći mogući učinak. Novo programsko razdoblje pruža dobru priliku za pojačanje borbe protiv prijevара i korupcije, a Komisija zauzima vrlo proaktivan položaj.

„Sljedeći je korak zauzeti stav potpune netolerancije prema prijevarama i korupciji u Europskim strukturnim i investicijskim fondovima. Ključan je odgovarajući ton s vrha”, naglašava Walter Deffaa, načelnik Opće uprave za regionalnu i urbanu politiku.

„Postojeći rizici i načini njihova rješavanja moraju se analizirati od početka procesa programiranja. Jasno je da borba protiv prijevarama i korupcije iziskuje trud svih partnera. Zajedno radimo i imamo zajedničku odgovornost prema građanima.”

Nije kao obično

Financijski učinak prijevarama i korupcije u strukturnim fondovima nije se smatrao velikim. Prema izvješću OLAF-a, Europskog ureda za borbu protiv prijevarama, iz 2012., približno 0,42% strukturnih fondova bilo je zahvaćeno prijevarama. Unatoč tome i uzimajući u obzir i potencijalne rizike za ugled, u novom se programskom razdoblju u ESI fondovima neće „poslovati kao obično” jer je „sigurna potrošnja” od ključne važnosti. Nova Uredba o zajedničkim odredbama daje čvršći pravni temelj za borbu protiv prijevarama, a to pruža priliku. Po prvi put postoji izričit zahtjev za donošenje efikasnih i razmjernih mjera za borbu protiv prijevarama koje se temelje na procjeni rizika, a njihova će se provedba pažljivo mjeriti.

Sada je cilj utkati borbu protiv korupcije i prijevarama u tekstove sporazuma o partnerstvu između država članica i Komisije. Sljedeći će korak biti prenošenje te obveze u konkretne mjere u odgovarajućim operativnim programima.

Nove smjernice i alati

U sklopu Komisijinih akcija potpore izrađen je dokument sa smjernicama u kojem se utvrđuje detaljan pristup procjeni rizika od prijevarama i odabiru odgovarajućih mjera za njegovo ublažavanje. Državama članicama, k tome, na raspolaganju su i mjere tehničke pomoći za financiranje mjera usmjerenih k povećanju kapaciteta za borbu protiv prijevarama i korupcije.

„Svi bismo trebali usvojiti politiku potpune netolerancije da bismo buduća ulaganja zaštitili od moguće zloupotrebe. No više od svega radi se o optimalnom iskorištavanju ulaganja da bi sami građani osjetili koristi u pogledu novih poslova, većeg prosperiteta i poboljšane kvalitete života.“

JOHANNES HAHN – POVJERENIK EUROPSKE KOMISIJE ZA REGIONALNU POLITIKU

Državama članicama dostupni su i primjeri dobre prakse, koje je važno razmjenjivati.

Kao pomoć tijelima vlasti pri prepoznavanju najriscantnijih projekata i olakšavanju njihova praćenja razvijen je novi softverski alat ARACHNE (vidi okvir). To je, primjerice, osobito korisno za operacije koje obuhvaćaju javnu nabavu roba i usluga – područje od posebnog interesa za ESI fondove.

Važnost transparentnosti

Nove uredbe za ESI fondove naglašavaju važnost jačanja pristupačnosti i transparentnosti informacija o mogućnostima financiranja i korisnicima projekata. Očekuje se da će i donošenje novih direktiva o javnoj nabavi pridonijeti transparentnosti tog složenog i rizičnog područja.

Civilno društvo igra važnu ulogu u naporima za suzbijanje prijevare i korupcije. Građani i NVO-ovi mogu pridonijeti nadzoru korištenja sredstava izlaganjem slučajeva korupcije ili prijave te pritiskom na upravna tijela. Štoviše, organizacije civilnog društva mogu biti i odličan izvor podataka podižući svijest o mogućim rješenjima i primjerima dobre prakse.

Skupovi o prevenciji prijevara i korupcije

U sklopu priprema za novo programsko razdoblje u Belgiji, Bugarskoj, Hrvatskoj, Češkoj, Italiji, Rumunjskoj i Slovačkoj organizirani su skupovi s ciljem podizanja svijesti na kojima su predstavljeni alati i instrumenti na raspolaganju za borbu protiv prijevara i korupcije u ESI fondovima.

ALAT ARACHNE ZA PREVENCIJU PRIJEVARA

Komisija je za države članice razvila specifičan alat za bodovanje ARACHNE koji pomaže pri prepoznavanju, prevenciji i otkrivanju rizičnih operacija, projekata, korisnika i ugovora/ugovarača. On će služiti kao koristan preventivni instrument. Sustav u prvi plan stavlja skup indikatora i upozorenja vezanih uz rizike koji su specifični za prirodu potrošnje u sklopu operativnih programa. U svjetlu ograničenih resursa i mnoštva operacija, ključnih aktera i sustava usredotočuje se na najrizičnije projekte i odabrane ključne interne podatke iz projekata. Njime se nastoji stalno prepoznavati moguće nepravilne okolnosti na temelju unaprijed definiranih kriterija rizika.

Ti su skupovi organizirani u suradnji s općim upravama Komisije za regionalnu i urbanu politiku, zapošljavanje, socijalne poslove i uključenost, unutarnje tržište i usluge te OLAF-om i organizacijom Transparency International. Na seminarima su se okupljali predstavnici upravljačkih, nadzornih i specijaliziranih protukorupcijskih tijela država članica te predstavnici NVO-ova.

Na sjednicama su održavane rasprave o problemima prijave i korupcije te su se izlagale mjere i primjeri dobrih praksi koji je moguće preuzeti da bi se ublažili rizici i pridonijelo razvoju administrativnih kapaciteta za učinkovito upravljanje fondovima.

SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/anti_corruption/index_en.cfm

▶ SLOVENIJA

▶ VODEĆA ULOGA CENTRA ZA SVEMIRSKA ISTRAŽIVANJA U TEHNOLOGIJI ZA DALJINSKO ISTRAŽIVANJE

Ukupni trošak:
9 996 000 EUR
Doprinos EU-a:
8 471 000 EUR

Centar za svemirska istraživanja u Sloveniji uz potporu Europskog fonda za regionalni razvoj utire put korištenju satelitskih podataka u svrhe nadzora zemlje.

SPACE-SI, slovenski centar izvrsnosti za svemirska istraživanja i tehnologije, osnovao je 2010. konzorcij akademskih ustanova, malih i srednjih poduzeća koje se bave visokim tehnologijama te velikih industrijskih tvrtki i osiguravajućih društava. Cilj mu je iskoristiti novi razvoj korištenja malih satelitskih tehnologija i aplikacija za potrebe promatranja Zemlje, meteorologije i astrofizike. Aktivnosti istraživanja i razvoja u centru usmjerene su k interaktivnom daljinskom istraživanju velike razlučivosti i misijama formacijskog letenja. To su omogućili razvoj mikro-satelitskih i nanosatelitskih platforma, napredna infrastruktura za zemaljsku kontrolu te integracija satelita i testna postrojenja.

Ekonomično daljinsko istraživanje

Te napredne tehnologije za daljinsko istraživanje omogućuju češće i ekonomičnije primjene u širokom spektru područja, uključujući ekologiju, poljoprivredu, šumarstvo, mapiranje zemaljskog pokrova, urbanizam i pomorstvo, kao i primjene u svrhu praćenja klimatskih promjena, korištenja prirodnih resursa i katastrofa. SPACE-SI razvio je vrlo precizan satelit za interaktivno daljinsko istraživanje osmišljen za snimanje multispektralnih slika i videozapisa velike razlučivosti u stvarnom vremenu. Satelit koji omogućuje snimanje u velikoj razlučivosti s visine od 600 km nosi dva optička instrumenta – instrument uskog polja i instrument širokog polja koji mogu snimati videozapise velike razlučivosti od 1 920 x 1 080 piksela.

Radi kontrole širokog raspona satelita i komunikacije s njima SPACE-SI izgradio je u Sloveniji zemaljsku kontrolnu stanicu s mogućnošću automatskog praćenja satelita čija antena od 1,8 metara funkcionira kao UHF odašiljač i S-pojasni prijamni terminal, dok je antena veličine 5,2 metra namijenjena preuzimanju velike količine satelitskih podataka u S i X pojasu.

Primjene daljinskih istraživanja

SPACE-SI razvio je kompletan i potpuno automatski lanac obrade od sirovih satelitskih podataka do slika spremnih za karte koje se prikazuju putem weba. Radi efikasnog iskorištavanja geolokacijskih podataka na načelu crowdsourcinga je razvijena diseminacijska platforma „Geopedia”, a tijekom proteklih nekoliko godina prikupljeno je nekoliko milijuna podatkovnih jedinica.

Testiranje u stvarnom vremenu

SPACE-SI testirao je te sustave u nekoliko konkretnih životnih situacija, uključujući naprednu vizualizaciju visoke razlučivosti u stvarnom vremenu za prognozu vremena i širenja onečišćenja, brzu procjenu šteta uzrokovanih poplavama, otkrivanje invazivnih biljaka, čišćenje ilegalnih odlagališta otpada kao i nekoliko drugih istraživačkih i obrazovnih inicijativa koje su podizale svijest javnosti o ekološkim i socio-ekonomskim koristima koje je u regiji moguće ostvariti pomoću novih mikrosatelitskih i nanosatelitskih tehnologija.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.space.si/en/

▶EUROPSKA TERITORIJALNA SURADNJA

▶BRŽI VLAKOVI ZAHVALJUJUĆI BOLJOJ ORGANIZACIJI

Ambiciozan je cilj projekta jugoistočne prometne osi (SETA) omogućiti brže i konkurentnije željezničke veze za putnike i teret iz središnje Europe do sjeverno-jadranskih luka i dalje prema zapadnom Balkanu.

To se namjerava učiniti pomoću organizacijskih poboljšanja, učinkovitijeg korištenja postojeće željezničke infrastrukture i malih ulaganja umjesto velike potrošnje. Da bi se to postiglo, u partnerstvo SETA udružile su se razna tijela regionalnih i nacionalnih vlasti, što predstavlja međuresroski konzorcij koji može iskoristiti postojeću stručnost i vještine u regiji na komplementaran način. 11 partnera iz šest zemalja između Beča/Bratislave i sjevernojadranskih luka Rijeke, Kopra i Monfalconea koje dijele zajedničku viziju i strategiju dobile su potporu EFRR-a u sklopu transnacionalnog programa suradnje u jugoistočnoj Europi.

Ukupni trošak:
2 835 000 EUR
Doprinos EU-a:
2 410 000 EUR

Sporije nego cestom

Trenutne prometne usluge duž koridora SETA ne mogu konkurirati putovanju osobnim automobilima. Uzmemo li za primjer više od šest sati, koliko traje putovanje od Zagreba do Beča, postojeće željezničke veze dva su sata sporije od iste cestovne rute. Poboljšanje kvalitete željezničkih usluga u regiji nužno je za pružanje alternative dnevnim putnicima i turistima, kao i tvrtkama koje trenutačno ovise o osobnim automobilima ili kamionima. U sklopu projekta prepoznata su glavna organizacijska i infrastrukturna uska grla duž postojećeg željezničkog koridora od Beča/Bratislave kroz zapadnu Mađarsku do sjevernojadranskih luka te je počeo razvoj odgovarajućih rješenja.

Pet etapa – pokazni vlakovi

Da bi se istaknula učinkovitost razvijenih rješenja, rute su testirane pokaznim vlakovima i u rujnu 2012. SETA vlak došao je iz Zagreba u Beč za pet sati! Ušteda od jednog sata postignuta je prevladavanjem prepoznatih organizacijskih uskih grla. Također, u svibnju 2013. putnički pokazni vlak krenuo je iz Monfalconea u Rijeku i smanjio uobičajeno vrijeme putovanja za gotovo dva sata. Usporedno s tim pokaznim vlakovima stručnjaci iz projekta SETA počeli su razvijati odgovarajuća rješenja za uklanjanje infrastrukturnih uskih grla.

Mala ulaganja za velike rezultate

Projekt SETA naglašava da su poboljšanja moguća i bez velike potrošnje. Provedbom organizacijskih mjera i odabranim malim ulaganjima u postojeću infrastrukturu moguće je ne samo omogućiti ljudima koji žive u regijama uz koridor SETA bolje prometne usluge, već i poboljšati kvalitetu tih lokacija za poslovanje.

▶SAZNAJTE VIŠE
www.seta-project.eu

▶ PRAĆENJE
PLANINE ETNE

Ukupni trošak:
837 800 EUR
Doprinos EU-a:
498 500 EUR

Trenutno se razvija automatski sustav praćenja i predviđanja širenja vulkanskog pepela između Sicilije i Malte za slučaj erupcije jednoga od najaktivnijih vulkana na svijetu, planine Etne u Italiji.

Pepeo izbačen tijekom vulkanskih erupcija može imati ozbiljne posljedice za zrakoplovstvo i bliski okoliš. On može uzrokovati oštećenja kontrolnih površina zrakoplova, kvar ključnih navigacijskih i operacijskih instrumenata, a možda i kvar motora.

Tijekom protekla dva desetljeća planina Etna na talijanskom otoku Siciliji postaje sve aktivnija. To je trenutno najaktivniji europski vulkan i jedan od najaktivnijih vulkana na svijetu. Tijekom čestih eksplozivnih epizoda njegovi oblaci vulkanskog pepela mogu pasti na malteško otočje, 100 km udaljeno od Sicilije. Da bi se smanjio negativan utjecaj erupcije Etne na to područje, prekogranični projekt Italije i Malte doveo je do instalacije automatskog sustava otkrivanja na otocima Siciliji i Malti.

Projekt VAMOS SEGURO (Praćenje i predviđanje vulkanskog pepela između Sicilije i Malte te dijeljenje rezultata radi sigurnosti zrakoplovstva), koji je pokrenut uz financijsku potporu Europskog fonda za regionalni razvoj, omogućit će brz odgovor tijekom vulkanskih kriza vezanih uz Etnu i drastično smanjiti rizik od vulkanskog pepela na Mediteranu.

Upozorenja za zrakoplovstvo

Sustav će nadzirati regiju između Malte i Sicilije te objavljivati upozorenja vezana uz vulkanske emisije koje su opasne za zrakoplove u tom području. Rezultati će biti od izravne koristi i lokalnim zajednicama regije središnjeg Mediterana jer silikatne čestice i plinovi koji se ispuštaju tijekom vulkanskih erupcija mogu naštetiti usjevima i cestama.

Partneri na projektu su Nacionalni institut za geofiziku, Opservatorij Etna koji vodi Nacionalni institut za aerofiziku, općina Montedoro i odsjek za fiziku Sveučilišta na Malti. I na Siciliji i u opservacijskim postrojenjima Sveučilišta na Malti na otocima Malta i Gozo postavljeni su novi instrumenti. Oni prikupljaju važne podatke o eksplozivnoj aktivnosti i vulkanskim česticama na temelju kojih će se moći predvidjeti lokacija i visina oblaka vulkanskog pepela.

Ključan dio projekta prikupljanje je podataka u stvarnom vremenu na temelju koji je moguće otkriti opasne koncentracije vulkanskog pepela na nebu između Sicilije i Malte. Sustav daljinskog istraživanja mjeri udaljenosti pomoću lasera analizirajući reflektiranu svjetlost i sposoban je precizno procijeniti visinu stupa te izraditi kartu vulkanskih para. To omogućuje brzu laboratorijsku analizu prikupljenih podataka i dnevno prognoziranje širenja depozita i para. Svakoga dana automatski sustav preuzima prognoze vremena iz mezoskalnih meteoroloških modela, iscrtava karte opasnosti od širenja i deponiranja vulkanskog pepela za određene scenarije te objavljuje rezultate na web-mjestu projekta. Tijekom erupcija objavljuvat će se poruke upozorenja.

▶ SAZNAJTE VIŠE

www.ct.ingv.it/vamosseguro

▶ MAĐARSKA

▶ BOLJA ZDRAVSTVENA SKRB ZA DIJABETIČARE PUTEM INOVACIJE

Uz financijsku potporu EFRR-a jedna mađarska privatna tvrtka za računalne usluge razvila je računalni sustav za poboljšanje usluga zdravstvene skrbi za oboljele od dijabetesa.

Tvrtka Stratis Management and IT Consulting Services Ltd., koja je osnovana 1998. sa sjedištem u središnjem Podunavlju, razvila je za privatne zdravstvene ustanove u Mađarskoj inovativan računalni sustav potpore odlučivanju pod nazivom DIALOGIC. DIALOGIC je dizajniran u svrhu poboljšanja efikasnosti liječenja dijabetesa (a u budućnosti i drugih bolesti) putem boljeg elektroničkog upravljanja kapacitetima i terminima za preglede, dok istodobno omogućuje širok raspon drugih medicinskih usluga oboljelima od dijabetesa. Na dizajnu i razvoju sustava za potporu odlučivanju koji se temelji na matematičkom modeliranju radilo je više od 24 ljudi, uključujući istraživače i razvojne inženjere na Sveučilištu Óbuda.

Uklanjanje uskih grla

Trenutni sustav zdravstvene zaštite u Mađarskoj ne omogućuje usluge fleksibilne rezervacije termina pregleda. Kapacitet opreme predstavlja još jedno usko grlo, pa trenutni sustav ne dopušta spremanje podataka u stvarnom vremenu. Novi sustav ne omogućuje samo upravljanje pregledima pacijenata, već i cijelim postupkom šest mjeseci unaprijed. On zakazuje preglede u skladu s preferencijama pacijenata, sprema termine u kalendar i šalje obavijesti SMS-om ili e-poštom. U slučaju da liječnik nije dostupan za pregled, DIALOGIC obavještava davatelja usluga zdravstvene zaštite, a zatim upućuje pacijenta u drugu bolnicu, predlaže neki drugi termin ili šalje zahtjev liječniku u nekoj drugoj bolnici.

Ukupni trošak:
1 791 000 EUR
Doprinos EU-a:
1 523 000 EUR

Samostalno testiranje razina glukoze u krvi

Integrirani IT sustav planiran u okviru projekta nudi mogućnost daljinskog praćenja razina glukoze u krvi. Pacijenti će moći sami mjeriti njezinu razinu i elektronički slati rezultate. Stoga neće morati zakazivati pregled za svako mjerenje glukoze u krvi.

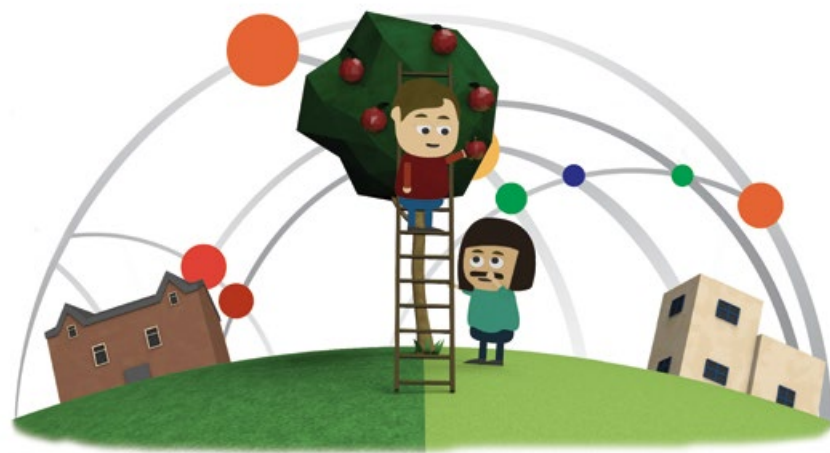
Pacijenti će dobivati redovite obavijesti o izmjerenim razinama. U slučaju da pacijent ne šalje nikakve rezultate, sustav će se raspitati o njegovu stanju. Aplikacija u modulima potpore odlučivanju, rezervacije termina pregleda i upravljanja kapacitetima uzima u obzir specifične značajke svakog sustava zdravstvene zaštite (od pohrane podataka do zahtjeva za njihovom zaštitom). Očekuje se da će se za pacijente znatno poboljšati predvidljivost usluga zdravstvene zaštite, a vrijeme čekanja u bolnicama smanjit će se jer će zdravstvene ustanove moći raspoređivati resurse na uravnoteženi način.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.stratis.hu/eindex.php

▶ NOVOSTI [UKRATKO]

▼ TREĆE IZDANJE DANA EUROPSKE SURADNJE: BUDITE DIO NJEGA!

Prošlogodišnja kampanja Dan europske suradnje pronašla je put do tisuća Europljana koji su sudjelovali na nekoj od 176 lokalnih manifestacija održanih u 32 zemlje. Uzimajući u obzir takav uspjeh, kampanja će se ponoviti i ove godine. Uz koordinaciju programa INTERACT i potporu Europske komisije, Europskog parlamenta i Odbora regija, svi programi suradnje pozvani su da sudjeluju u odavanju priznanja ljudima koji zajedno rade preko granica.

Na lokalnim manifestacijama programi će predstaviti najbolje rezultate projekata tekućeg programskog razdoblja na zabavan i pristupačan način koji građanima omogućuje uključivanje u teritorijalnu suradnju.

Ove godine možemo očekivati europske filmske festivale, razna natjecanja, glazbene nastupe i još mnogo toga drugoga! Glavni dan u kampanji bit će **21. rujna 2014.**, ali manifestacije će se održavati tijekom cijelog rujna. Budite dio Europskog dana suradnje i pratite kampanju na Facebooku, Twitteru ili posebnom web-mjestu kampanje.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.ecday.eu

▼ PREDSTAVLJANJE STRIPA „PARTNERI”

Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku upravo je objavila potpuno nov strip pod naslovom „Partneri” čiji je cilj predstavljanje regionalne i urbane politike putem šest priča osmišljenih da privuku mladu publiku. Pokrivene teme obuhvaćaju istraživanje i inovacije, urbani razvoj, okoliš, potporu malim i srednjim poduzećima, socijalnu uključenost, promet i solidarnost između regija u slučajevima prirodnih katastrofa. Ti isječci iz života i priče o ljudima nadahnuti su stvarnim projektima financiranim iz EU-a koji ilustriraju doprinos Europske unije smanjenju razlika u standardu života i potpori regijama u razvoju.

▶ Strip je dostupan na francuskom, engleskom i nizozemskom, a moguće ga je naručiti putem web-mjesta EU Bookshop: <http://bookshop.europa.eu/hr/partners-pbKNO414052/>

▶ SAZNAJTE VIŠE
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/bd/bd_euregio_en.pdf

FOTOGRAFSKO NATJECANJE „EUROPA U MOJOJ REGIJI” 2014

Ovoga se ljeta održava treće godišnje fotografsko natjecanje „Europa u mojoj regiji”, i ovoga puta s ciljem podizanja svijesti o projektima financiranim u sklopu regionalne politike EU-a.

Kao i prije, natjecanje se odvija putem stranice Europske komisije na Facebooku. Natjecanje je započelo 12. lipnja, a prijave se primaju do **ponedjeljka 25. kolovoza 2014.** u podne. Stotinu slika s najvećim brojem glasova uz još 20 prijava s „posebnim pozivnicama” (koje nisu bile među

onima s najviše glasova) predstavljaju se žiriju sastavljenom od tri profesionalna fotografa koji će odabrati tri pobjednika. Pobjednici će nagrade – put u Bruxelles i 1 000 eura za kupnju digitalne fotografske opreme – preuzeti tijekom OTVORENIH DANA 2014. u listopadu.

Prilikom svakog dijeljenja sadržaja na Facebooku i Twitteru za natjecanje koristite službenu oznaku sa znakom # kako biste bili uočljiviji i imali veći broj dijeljenja: **#EUmyRegion**

▶ Nadahnuće potražite u prošlogodišnjim prijavama: www.flickr.com/photos/euregional/sets/72157635684967356/

▶ SAZNAJTE VIŠE www.facebook.com/EuropeanCommission

NOVA UPRAVA ZA ESI FONDOVE U FRANCUSKOJ

cget

U Francuskoj je 2. travnja 2014. počelo s radom novo tijelo nadležno za ukupnu politiku regionalnog razvoja.

Commissariat général à l'égalité des territoires (Glavno povjerenstvo za regionalnu ravnopravnost – CGET) odgovorno je izravno premijeru, a zaduženo je za osmišljavanje i provedbu nacionalne politike regionalne jednakosti i osiguranje njezina poštivanja i koordinacije na međuresorskoj razini. Konkretnije, ono pruža savjete i potporu vladi u vezi s politikama u pogledu prevladavanja regionalnih nejednakosti i razvoja regionalnih kapaciteta.

CGET djeluje kao partner u sastavljanju lokalnih projekata socijalnog i gospodarskog razvoja putem raznih vrsta ugovora, osobito ugovora o planiranju država i regija te ugovora o urbanizmu. Surađujući s lokalno izabranim liderima i lokalnim tijelima vlasti, on inspirira, vodi i podupire administrativne resurse nacionalne vlade, profesionalne mreže, voditelje udruženja, institucionalne partnere i lokalne mreže (ruralne, urbane, obalne, gorske itd.). U partnerstvu s lokalnim akterima pridonosi uspjehu njihovih projekata (nadogradnjom iskustava, regionalnim planiranjem, obukom, pružanjem pomoći pri osiguranju europskog financiranja itd.).

U razdoblju od 2014. do 2020. CGET će koordinirati provedu Europskih strukturnih i investicijskih fondova u Francuskoj i biti odgovoran za nadzor sporazuma o partnerstvu. CGET će biti odgovoran i za upravljanje dvama europskim programima, Europ'Act i Urbact.

Uz to, njegove funkcije promatranja, praćenja, procjene, predviđanja i ocjenjivanja poboljšane su u korist vlade i svih drugih dionika, a nastavit će i s razvojem međunarodne suradnje.

CGET je uspostavljen spajanjem triju agencija: *Délégation interministérielle à l'aménagement du territoire et à l'attractivité régionale* (Međuresorska delegacija za lokalno planiranje i regionalnu konkurentnost – DATAR), *Secrétariat général du comité interministériel des villes* (Glavno tajništvo za urbani i socijalni razvoj – SGCIV) te *Agence pour la cohésion sociale et l'égalité des chances* (Nacionalna agencija za socijalnu koheziju i jednake prilike – Acsé).

▶ SAZNAJTE VIŠE www.cget.gouv.fr/

FORUM NAJUDALJENIJH REGIJA: DEVET REGIJA U SRCU DANAŠNJE I SUTRAŠNJE EUROPE

Treći forum najudaljenijih regija održat će se u Bruxellesu **30. rujna i 1. listopada 2014.**

Slijedeći put koji su utrli forumi iz 2010. i 2012., ovogodišnji skup okupit će stotine sudionika, uključujući stručnjake i predstavnike najudaljenijih regija i njihovih zemalja, kao i predstavnike institucija EU-a, interesne grupe i dionike. U kontekstu reformirane kohezijske politike za razdoblje od 2014. do 2020. izazov je osigurati usmjerenje strategije prema specifičnim potrebama najudaljenijih regija: kako bi im se omogućilo i igranje njihove uloge u postizanju ciljeva EU-a te nastavak puta prema održivu razvoju.

Poslovni partneri iz cijelog EU-a bit će pozvani da najudaljenijim regijama ponude platformu za predstavljanje njihovih jedinstvenih posebnosti na temelju strateških osi razvijenih u njihovim akcijskim planovima.

Skup će uvodnim govorima otvoriti José Manuel Barroso, predsjednik Europske komisije, Johannes Hahn, povjerenik EU-a za regionalnu politiku, i Victorin Lurel, iz regije Guadeloupe, predsjednik Konferencije predsjednika najudaljenijih regija.

Sudionici panela rješavat će i preispitivati ključna pitanja kao što su zapošljavanje, društvene promjene te sektori s velikim potencijalom za razvoj najudaljenijih regija i njihovu regionalnu integraciju nastojeći na najbolji način staviti na raspolaganje dostupne resurse i maksimizirati ishode.

▶PRATITE RASPRAVE UŽIVO

Strujanje putem weba: veze će biti objavljene na dan događaja
Twitter: #RUP2014 / @EU_Regional
www.flickr.com/euregional

▶SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/rup2014/index_en.cfm

URBANA DIMENZIJA POLITIKA EU-A – POKRENUTO INTERNET- SKO SAVJETOVANJE

Europska komisija u veljači je organizirala velik forum „GRADOVI – gradovi sutrašnjice: ulaganje u Europu” kako bi potakla raspravu o načinu jačanja urbane dimenzije osmišljavanja politika EU-a.

Javno internetsko savjetovanje sad ima cilj proširiti raspravu na sve dionike dodatnim pojašnjavanjem potrebe za strateškim programom urbanog razvoja EU-a te njegovih potrebnih ciljeva i načina funkcioniranja. Mišljenja i prijedlozi dionika na svim razinama činit će doprinos za novu Komisiju i novi Europski parlament, osobito u vezi s budućim razvojem strategije Europa 2020.

To će savjetovanje biti otvoreno od **22. srpnja do 26. rujna 2014.**

▶RASPRAVI MOŽETE PRIDONIJETI OVDJE:

http://ec.europa.eu/eusurvey/runner/pc_eu_urb_agenda

▶ REFORMA FONDA SOLIDARNOSTI EU-A

POSPJEŠIVANJE POMOĆI U SLUČAJU KATASTROFA

▶ Poplava u Austriji 2013.

Cijelo jedno desetljeće EU je bio glavni izvor potpore tijekom prirodnih katastrofa koje su zahvaćale cijeli europski kontinent u rasponu od poplava i potresa do šumskih požara. Godine 2013. Komisija je predložila unaprjeđenje glavnog mehanizma potpore – Fonda solidarnosti EU-a (FSEU-a) – kako bi postao responzivniji i jednostavniji za korištenje. U svibnju ove godine Europski parlament dao je zeleno svjetlo planu reforme.

Od svog osnutka 2002. Fond solidarnosti Europske unije (FSEU) odgovorio je na 56 katastrofa širom Europe. To uključuje potrese, šumske požare, oluje i poplave. Dvadeset tri zemlje primile su pomoć u ukupnom iznosu od više od 3,6 milijarde eura. FSEU trenutno implementira planove pomoći za oporavak Hrvatske i Srbije od ekstremnih poplava na Balkanu, dok drugi alati potpore EU-a pomažu Bosni i Hercegovini.

KLJUČNE PROMJENE FSEU-A

Ključna promjena procesa korištenja FSEU-a omogućit će plaćanje predujma do 10% od predviđene alokacije (do maksimalnog iznosa isplate od 30 milijuna eura). To će samo po sebi pružiti brzu pomoć katastrofama zahvaćenim državama članicama koje se prijave za pomoć EU-a.

Predloženo zakonodavstvo pojednostavnjuje postojeća pravila tako da se pomoć može isplatiti brže jer se dvije faze odobrenja i sporazuma o provedbi spajaju u jednu odluku. Djelokrug fonda solidarnosti pojašnjen je te je ograničen na prirodne katastrofe i proširen na sušu.

Pojašnjeni su i kriteriji kvalifikacije, osobito za regionalne katastrofe, pri čemu je kao prag za aktivaciju fonda postavljeno 1,5% regionalnog BDP-a. Taj prag spušten je na 1% za najudaljenije regije EU-a.

Fond ne može pokrivati štete koje trpe pojedinci, tvrtke, poljoprivreda, kao ni gubitak prihoda. Produljenje provedbenog razdoblja s 12 na 18 mjeseci omogućit će zemljama korisnicama više vremena za izvođenje operacija obnove.

Države članice dužne su provoditi propise o prevenciji rizika od katastrofa. Ponovljena kršenja relevantnih propisa EU-a mogu dovesti do odbijanja prijave za pomoć iz FSEU-a.

„ Za Europsku uniju ključno je imati funkcionalan sustav koji brzo reagira s ciljem pomoći građanima zahvaćenim prirodnim katastrofama. ”

JOHANNES HAHN – EUROPSKI POVJERENIK ZA REGIONALNU POLITIKU

► Vojska i građani pokušavaju zadržati povišenje razine vode pomoću vreća s pijeskom – Sremska Mitrovica, Srbija – svibanj 2014.

Predujmovi

U situaciji katastrofe doturanje pomoći onamo gdje je najpotrebnija u najkraćem mogućem vremenu od životne je važnosti. Pojednostavnjivanjem procesa prijave za FSEU povećat će se učinkovitost financiranja pomoći.

Niz reformi oko kojih je sada postignut dogovor (vidi okvir) trebao bi dovesti do znatnih poboljšanja funkcioniranja fonda, što jamči da se pomoć daje ondje gdje je najpotrebnija i da se ublažava pritisak na regije. Što je najznačajnije, do 10% sredstava može se isplatiti unaprijed.

Johannes Hahn, povjerenik Europske komisije za regionalnu politiku, objašnjava: „Za Europsku uniju ključno je imati funkcionalan sustav koji brzo reagira s ciljem pomoći građanima zahvaćenim prirodnim katastrofama.

Uspostavili smo nove jasne i jednostavne kriterije kako katastrofama pogođene zemlje više ne bi dvojile o uvjetima koje moraju zadovoljiti radi aktivacije fonda. Izrada i procjena prijava bit će jednostavnija, čime će se štedjeti vrijedno vrijeme i resursi.

Uvrštene su odredbe za dugotrajnije katastrofe, npr. sušu, a u obzir je uzeta i specifična ranjivost najudaljenijih regija.

Pojednostavnili smo i administrativne postupke, što će nam omogućiti bržu reakciju.”

Sveukupna načela fonda, međutim, nisu promijenjena, a isto vrijedi i za način njegova financiranja, izvan normalnog proračuna EU-a. FSEU ima maksimalni godišnji proračun od 500 milijuna eura (izraženo u cijenama iz 2011.) uvećan za eventualni ostatak od prethodne godine.

Dobri rezultati

Fond solidarnosti općenito radi uspješno, što pokazuje i broj projekata koji su primili potporu. No često se stjecao dojam da je fond očito bio prespor u reakciji, a u nekim pogledima i nepotrebno složen ili donekle nejasan u pogledu kriterija. U nekim slučajevima to je dovelo do frustracije i u Komisiji i u pogođenim zemljama.

Pravila za reformirani FSEU stupit će na snagu nakon objave u Službenom listu Europske unije, što se očekuje u lipnju 2014.

▷ FOND SOLIDARNOSTI EUROPSKE UNIJE NA DJELU

FSEU je osnovan nakon velikih poplava u središnjoj Europi u ljeto 2002. Pomoć iz tog fonda u načelu je ograničena na financiranje hitnih operacija koje nakon prirodne katastrofe provode tijela javne vlasti. Fond ne pokriva štete koju trpe privatne osobe ni gubitak prihoda.

Pogođena država članica ili zemlja u postupku pridruživanja mora se prijaviti za aktivaciju sredstava iz fonda u roku od 12 tjedana od prirodne katastrofe. Razina procijenjene izravne štete mora premašivati 3 milijarde eura mjereno prema cijenama iz 2011 ili više od 0,6% bruto nacionalnog prihoda (BNP-a).

▷ POPLAVE U HRVATSKOJ I SRBIJI

Nakon nedavnih katastrofalnih poplava na Balkanu Hrvatska i Srbija ispunjavaju uvjete za pomoć iz Fonda solidarnosti i trenutno pripremaju svoje prijave.

Srbija trenutno pregovara o članstvu u EU-u te ima pravo na istu razinu pomoći iz EU-a kao i da je punopravna članica Unije. Bosna i Hercegovina, koja nije napredovala na putu prema članstvu u EU-u kao Srbija, bit će obuhvaćena širim okvirom pomoći EU-a. Srbija bi mogla ispunjavati uvjete i za sredstva iz drugih izvora, uključujući Instrument za predpristupnu pomoć (IPA), fond za zemlje koje se pripremaju za pridruživanje EU-u.

Fond solidarnosti izvan je normalnog proračuna EU-a. Pomoć koju odobrava Komisija prije isplate moraju odobriti Europski parlament i Vijeće, što će se vjerojatno dogoditi u rujnu. Novac iz IPA fondova pristići će mnogo brže.

▶ Razina Save izazvana najgorom poplavom u povijesti na Balkanu – Sremska Mitrovica, Srbija – svibanj 2014.

▶ Razaranja nakon potresa u Emiliji-Romagni 2012.

▷ POTRES U ITALIJI

Komisija je dodijelila rekordnu svotu od 670 milijuna eura iz FSEU-a Italiji za operacije obnove nakon razornih potresa u Emiliji-Romagni 2012. Regiju su 20. svibnja 2012. pogodili jaki potresi snage 5,9 stupnjeva Richterove ljestvice, a zatim su uslijedili naknadni manji potresi koji su se proširili na susjedne regije Veneto i Lombardiju.

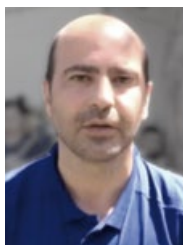
U potresima je poginulo 27 osoba, otprilike 350 ih je ozlijeđeno, a 45 000 ljudi moralo se evakuirati. Zgrade, infrastruktura, tvrtke, industrijska postrojenja, poljoprivreda i važan sektor kulturnog naslijeđa pretrpjeli su velike i rasprostranjene štete u iznosu od više od 13 milijardi eura.

To je bio najveći iznos pomoći dodijeljen iz Fonda od njegova osnutka 2002., što je odražavalo razmjere štete koju su potresi nanijeli tisućama obitelji, njihovim domovima, egzistencijama i gospodarstvu regije u cjelini.

INTERVENCIJE FONDA SOLIDARNOSTI EU-A OD 2002

UKUPNA ODOBRENA POMOĆ:
3,6 MILIJARDI EURA

		ŠTETA (U mil. €)	POMOĆ (U mil. €)
AUSTRIJA	▶Ukupno: 170,74 milijuna eura		
08/2002	Poplave	2900	134
08/2005	Poplave	592	14,8
11/2012	Poplave	10	0,240
05/2013	Poplave	866	21,7
BUGARSKA	▶Ukupno: 20,3 milijuna eura		
05/2005	Poplave	222	9,7
08/2005	Poplave	237	10,6
ČEŠKA	▶Ukupno: 160,9 milijuna eura		
08/2002	Poplave	2300	129
05/2010	Poplave	205	5,1
08/2010	Poplave	437	10,9
06/2013	Poplave	637	15,9
CIPAR	▶Ukupno: 7,6 milijuna eura		
04/2008	Suša	165	7,6
ESTONIJA	▶Ukupno: 1,3 milijuna eura		
01/2005	Oluja	48	1,3
FRANCUSKA	▶Ukupno: 203,7 milijuna eura		
09/2002	Poplave	835	21
12/2003	Poplave	785	19,6
02/2007	Ciklon	211	5,3
08/2007	Uragan	509	12,8
01/2009	Oluja	3806	109,4
02/2010	Oluja	1425	35,6
GRČKA	▶Ukupno: 991 milijuna eura		
03/2006	Poplave	372	9,3
08/2007	Šumski požari	2118	89,8
HRVATSKA	▶Ukupno: 5,29 milijuna eura		
05/2010	Poplave	153	3,8
09/2010	Poplave	47	1,2
10/2012	Poplave	12	0,287
IRSKA	▶Ukupno: 13 milijuna eura		
11/2009	Poplave	521	13
ITALIJA	▶Ukupno: 1 246,6 milijuna eura		
10/2002	Potres	1558	30,8
10/2002	Vulkan	894	16,8
04/2009	Potres	10212	493,8
10/2010	Poplava	676	16,9
10/2011	Poplava	723	18,1
05/2012	Potres	13274	670,2
LATVIJA	▶Ukupno: 9,5 milijuna eura		
01/2005	Oluja	193	9,5
LITVA	▶Ukupno: 0,4 milijuna eura		
01/2005	Oluja	15	0,4
MAĐARSKA	▶Ukupno: 37,6 milijuna eura		
04/2006	Poplave	519	15,1
05/2010	Poplave	719	22,5

„Iznos koji je osiguran iz Fonda solidarnosti EU-a bio je, dakako, vrlo važan i dobrodošao”, komentirao je **Luigi d'Angelo** iz talijanskog odjela civilne zaštite. „No više od toga značila je nezanemariva dodatna vrijednost u pogledu širenja znanja i svijesti o EU-u među mještanima. Uključivanje Fonda za solidarnosti EU-a ima utjecaj i dugo nakon kraja krize.”

„Reforme Fonda solidarnosti uvelike otklanjaju neke od poteškoća koje su prije postajale u njegovoj administraciji. Jasniji parametri i kriteriji ispunjavanja uvjeta važni su jer se time izbjegava rizik traćenja dragocjenog vremena na pripremu prijava koje na kraju neće biti uspješne. Postavljanje iznosa u visini od 1,5 % regionalnog BDP-a kao praga za aktivaciju Fonda pozitivan je potez koji doista može dovesti do prihvaćanja više prijava.”

▶POPLAVA DONOSI IZNIMNU POMOĆ AUSTRIJI

U kolovozu 2005. dijelove austrijskih pokrajina Vorarlberg i Tirol pogodile su velike poplave. Poplave su prouzročile velike štete u poljoprivrednom sektoru, turizmu, stambenom fondu, tvrtkama, prometnoj mreži i drugoj infrastrukturi.

Ukupna izravna šteta procijenjena je na 591,94 milijuna eura. Budući da je ta brojka bila niža od praga za mobilizaciju Fonda solidarnosti za velike katastrofe (0,6% austrijskog BNP-a, tj. 1,3363 milijarde eura), prijava je odobrena po iznimnim kriterijima za takozvane izvanredne regionalne katastrofe, pa je dodijeljena financijska pomoć u iznosu od 14,79 milijuna eura.

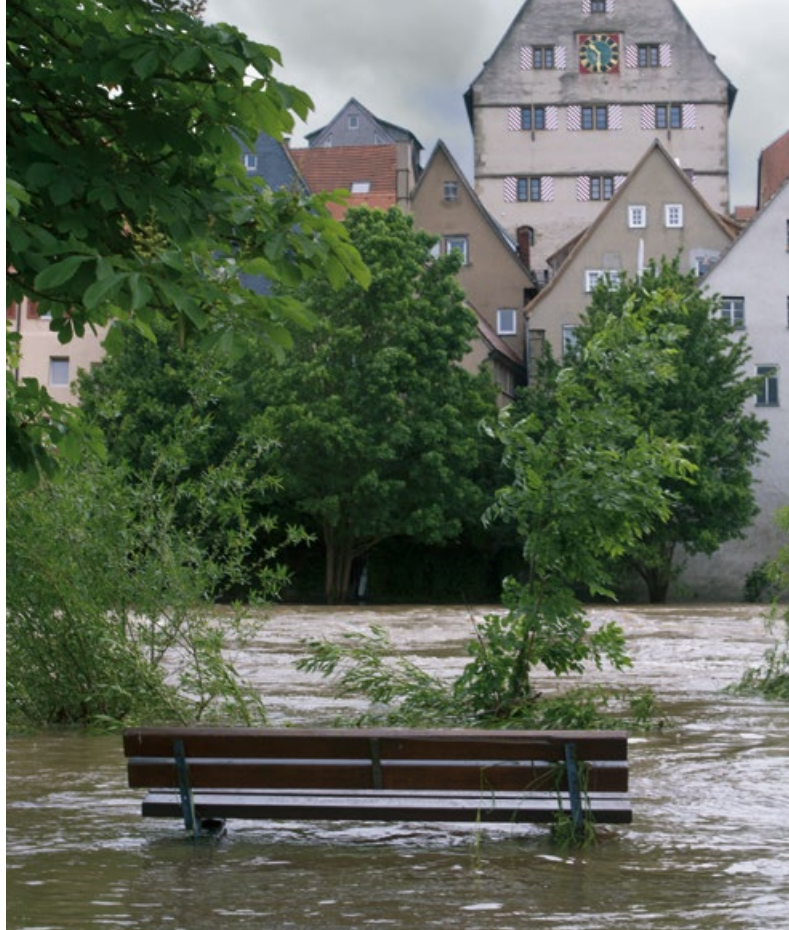
Pomoć je iskorištena za:

- ▶ žurno vraćanje infrastrukture u funkcionalno stanje, osobito za obnovu državnih cesta. Ukupni doprinos FSEU-a: 9,86 milijuna eura,
- ▶ žurnu zaštitu preventivne infrastrukture, osobito obnovu oštećenih obala vodnih tokova, uključujući uklanjanje drveća i naplavina, izgradnju nasipa, stabilizaciju i obnovu riječnih korita. Ukupni doprinos FSEU-a: 4,93 milijuna eura.

„Potpora iz Fonda solidarnosti omogućila je vrijedan doprinos javnoj potrošnji za obnovu javne infrastrukture, osobito putem intervencija nakon regionalnih katastrofa koje su jako pogodile lokalna i regionalna tijela uprave”, komentira **mag. Siegfried Jachs** iz ministarstva unutarnjih poslova, civilne zaštite i upravljanja krizama u Beču.

„Predumovi će nam pomoći da ubrzamo procedure i učinimo Fond vidljivijim. Dodatne izmjene uredbe pridonijet će fleksibilnosti i transparentnosti Fonda.”

►Poplavljeni park i povijesne građevine u Besigheimu u Njemačkoj srpnja 2013. Zbog velikih kiša najviša razina rijeke tijekom poplave bila je 5 metara viša od normalne.

►Poplave su 2005. prouzročile velike štete u Austriji.

►POPLAVE I OLUJE U NJEMAČKOJ

Njemačka je 2002. pretrpjela štetu od poplava u iznosu od 9 milijardi eura, a od Fonda solidarnosti dobila je 444 milijuna eura. Godine 2007. oluja „Kyrill“ uzrokovala je u Njemačkoj štetu od 4,8 milijardi eura, a zemlja je od Fonda dobila 167 milijuna eura.

Od sredine svibnja do kraja lipnja 2013. velika područja Njemačke ponovno su pogođena ekstremno velikim kišama, što je dovelo do brojnih poplava koje su prouzročile velike štete. Iz poplavama zahvaćenih područja Njemačke evakuirano je više od 100 000 ljudi, a ukupno ih je katastrofom pogođeno gotovo 600 000.

Procijenjena izravna šteta kretala se oko 8,1 milijarde eura, što je dobro iznad praga za ispunjavanje uvjeta za potporu iz Fonda solidarnosti. Komisija je Njemačkoj dodijelila 360 eura od 3,2 milijarde ukupnog troška za operacije koje su ispunjavale uvjete.

„Kada znamo da će EU snositi dio troškova operacija spašavanja, pozornost možemo usmjeriti na pružanje pomoći građanima neposredno nakon katastrofe“, izjavila je **dr. Nadine Kalwey**, glasnogovornica saveznog ministarstva financija.

„Nova reforma pojednostavnjuje proces od prijave do nadoknade financijske pomoći. To će uvelike smanjiti administrativni teret. Reforma, k tome, pojašnjava uvjete pod kojima država članica ima pravo dobiti financijsku pomoć EU-a, pa zemlja može lakše predvidjeti može li je očekivati. To nam olakšava proračunsko planiranje.

„Fond solidarnosti važan je alat Unije za potporu državama članicama koje su pretrpjele prirodne katastrofe. Mogućnost pokazivanja solidarnosti u vremenima kada su građani pogođeni takvim katastrofama nije samo važno u financijskom pogledu, već i signalizira dodanu vrijednost članstva u Europskoj uniji.“

ŠTETA
(U mil. €)

POMOĆ
(U mil. €)

		ŠTETA (U mil. €)	POMOĆ (U mil. €)
MALTA		►Ukupno: 0,96 milijuna eura	
09/2003	Poplave	30	0,96
NJEMAČKA		►Ukupno: 971,4 milijuna eura	
08/2002	Poplave	9100	444
01/2007	Oluja	4750	166,9
05/2013	Poplave	8154	360,5
POLJSKA		►Ukupno: 105,6 milijuna eura	
05/2010	Poplave	2994	105,6
PORTUGAL		►Ukupno: 79,8 milijuna eura	
07/2003	Šumski požari	1228	48,5
02/2010	Poplave	1080	31,3
RUMUNJSKA		►Ukupno: 110,5 milijuna eura	
04/2005	Poplave	489	18,8
07/2005	Poplave	1050	52,4
07/2008	Poplave	471	11,8
06/2010	Poplave	876	25,0
08/2012	Suša	807	2,5
SLOVAČKA		►Ukupno: 26,1 milijuna eura	
11/2004	Oluja	203	5,7
05/2010	Poplave	561	20,4
SLOVENIJA		►Ukupno: 29,9 milijuna eura	
09/2007	Poplave	233	8,3
09/2010	Poplave	251	7,5
10/2012	Poplave	360	14,1
ŠPANJOLSKA		►Ukupno: 31 milijuna eura	
08/2003	Šumski požari	53	1,3
11/2003	Izliv nafte	436	8,6
05/2011	Potres	843	21,1
ŠVEDSKA		►Ukupno: 81,7 milijuna eura	
01/2005	Oluja	2297	81,7
UJEDINJENO KRALJEVSTVO		►Ukupno: 162,3 milijuna eura	
06/2007	Poplave	4612	162,3

►SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_hr.cfm#1

DNEVNI RED**8. – 9. RUJNA 2014.**

_Bruxelles (BE)

6. Kohezijski forum**30. RUJNA****I 1. LISTOPADA 2014.**

_Bruxelles (BE)

**Forum o najudaljenijim
regijama (RUP forum)****6. – 9. LISTOPADA 2014.**

_Bruxelles (BE)

OPEN DAYS

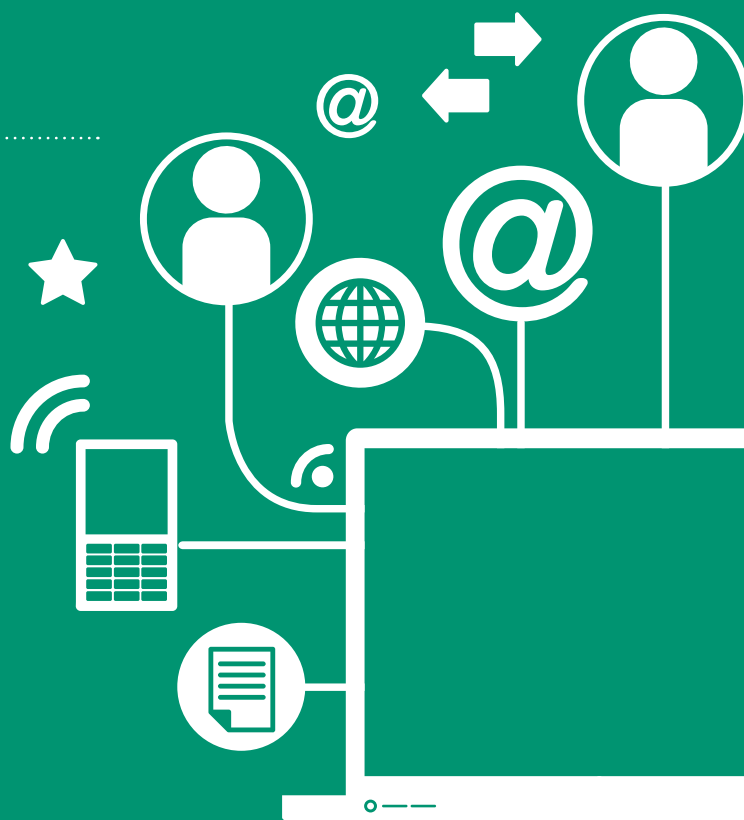
Više informacija o ovim događajima možete pronaći u odlomku Dnevni red na web-mjestu Inforegio:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_hr.cfm

OSTANITE U KONTAKTU

www.ec.europa.eu/inforegiowww.twitter.com/@EU_Regionalwww.yammer.com/regionetwork
Platforma za suradnju DG REGIOwww.flickr.com/euregional

Predbilježite se za naš „REGIOFLASH“

www.inforegiodoc.euwww.twitter.com/@JHahnEU

Ured za publikacije

Europska komisija,
Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
Komunikacija – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu
Internetska stranica: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_hr.cfm

